

Siyasal Vakfı Bülteni

Yıl: 18, Sayı: 28, Mart 2010

Sahibi:
Siyasal Vakfı
Yönetim Kurulu Adına
Dr. Fahri SOLAK

...

Genel Koordinatör
Seyit Ahmet İŞKİN

...

Katkıda Bulunanlar
Sebahattin KAPLAN
Şezai KAYA
Ömer KURU
Bünyamin KORKMAZ
Erdal ŞERİFOĞLU

...

Teknik Hazırlık
Uygun Matbaacılık Ltd. Şti.
Tel: 0212 451 65 11

...

Grafik-Tasarım
Selahattin Göksu
Tel: 0212 266 43 37

...

Adres
Siyasal Vakfı
Kalenderhane Mah. Darülelhan Sok. No:
8 Vezneçiler /İSTANBUL
Tel: (0 212) 511 32 20-21
Faks: (0 212) 513 88 38
(0 212) 521 25 77

...

Ankara
Mustafa AK
Meşrutiyet Cad. 9/7 Kızılay/Ankara
Tel: (0 312) 425 36 34

...

e-mail
siyasal@siyasalvakfi.org

...

Web
www.siyasalvakfi.org

...

Siyasal Vakfı Bülteni ücretsizdir.
Kaynak gösterilerek alınıp yayılabilir. Yayınlanan
yazıların sorumluluğu yazarlarına aittir.

Saygıdeğer Mensuplarımız,

Bültenimizin 28'inci sayısıyla bir kez daha karşınızdayız.

Hız kesmeden devam eden etkinliklerimize ilişkin haber ve izlenimleri Vakıftan Haberler bölümünde sizlerle paylaşıyoruz. Ankara ve Kocaeli gruplarındaki arkadaşlarımızın, gerçekleştirdikleri seminer, toplantı ve mezun ziyaretleri şeklindeki etkinliklerini öncelikli olarak vakıf internet sayfamızda, sonrasında ise bültenimizde sizlerle paylaşmaya çalıştık. Ankara ve Kocaeli grubundaki arkadaşlarımızı özverili çalışmalarından dolayı tebrik ediyor, benzer etkinliklerin diğer bölgelerimizde de yaygınlaşmasını arzu ediyoruz.

Camiamızdan köşesinde, "Fakültemiz mezunu, ilk rektör" unvanına sahip Artvin Çoruh Üniversitesi Rektörü **Prof. Dr. Mehmet DUMAN** ile yaptığımız söyleşiyi ilgi ile okuyacağınızı düşünüyoruz.

Bir süredir yazılarına ara veren Riyad King Saud Üniversitesi Öğretim Görevlisi **Yrd. Doç. Dr. Ali POLAT**'ın "**2009 Yılı Küresel Ekonomik Gelişmeleri ve Değerlendirmeleri**" başlıklı yazısını Ekonomi bölümünde okuyabilirsiniz.

Araştırmalar bölümünde **Arif AYLUÇTARHAN** "**Paylaşım ve Bencilik**" başlıklı yazısıyla insanoğlunun paylaşımcı ve bencil yaşam arasında gidip gelen çizgisini, **Meryem ARSLAN**, "**Açık İnovasyon& Kullanıcı İnovasyon**" başlıklı yazısıyla teknoloji'deki gelişmelerin yaşama olan etkisini, **Şezai KAYA** "**Genetiği Değiştirilmiş Organizma (GDO) İthal Üzerine**" başlıklı yazısında GDO'lu ürün ithaliyle ilgili son dönemlerde yaşanan tartışmaları, Tarım Bakanlığı'nda yayımlanan Yönetmelikle birlikte ithalatın kolaylaşp kolaylaşmadığını, **Selami ÜSTÜNDAĞ** ise "**Denizcilik Sektörü ve Türkiye**" başlıklı yazısında üç tarafı denizlerle çevrili ülkemizde denizcilik sektörünün içinde bulunduğu durumu ele aldı.

Yöneticinin köşesi bölümünde **Dr. Mahmut DEMİRKAN** yeniden yapılanmayı düşünen işletme sahiplerine "**Yeniden Yapılanma Projelerine Başlamadan Önce!**" başlıklı yazısıyla çeşitli tavsiyelerde bulunuyor. Yine aynı bölümde Resul KURT Tekel İşçilerinin yaptığı eyleminin sonuçlarından birine "**Tekel İşçisinin Eylemi 4/c'liye Yaradı**" başlıklı yazısında değindi.

Bünyamin KORKMAZ, "**Reklamın Değişen Platformu**" başlığını koyduğu yazısıyla Bültenimizin Sanal Dünya bölümünde yeniden kendisine yer buldu. **KORKMAZ**, reklamcılığın gazete, televizyon, radyo, dergi el ilanları gibi bilinen reklam yayın alanlarından internet alanına kaydığını ifade ederek, "Adwords" reklamcılığın önemine vurgu yaptı.

Bir sonraki sayımızda yeniden buluşmak dileği ile selamlarımızı sunuyoruz.

S. Ahmet İŞKİN
Genel Sekreter

vakıftan haberler

Mustafa AK **Siyasallılarla Beraberdi**

Keçiören Belediye Başkanı ve vakfımız Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı Mustafa AK "Şehir ve Medeniyet" konulu konferansta İstanbul Siyasallılarla beraber oldu.

Mustafa Ak, vakfımız tarafından düzenlenen konferanslar kapsamında "Şehir ve Medeniyet" başlıklı bir sunuş yaptı. Konferans, 26 Aralık 2009 tarihinde Vakıf merkezinde çok sayıda akademisyen, bürokrat ve öğrencinin dinleyici olarak katılımı ile gerçekleştirildi.

Keçiören Belediye Başkanı Mustafa Ak konuşmasında, "şehir" ve "medeniyet" kavramlarının etimolojik analizi çerçevesinde, bütün kadim medeniyetlerde şehirlerin merkezi ve medeniyet kurucu rolüne dikkat çekti. Şehri, "kendine has ruhu, sanatı, sosyal yapısı, kişiliği ve kimliği bulunan canlı bir organizma" olarak

tanımlayan Ak, şehrin ait olduğu medeniyetin bir nevi özeti ve kimlik kartı gibi olduğunu ifade etti.

Türkiye'nin "güçlü ve esnek" bir medeniyet geleneğine sahip olduğunu vurgulayan Ak, böyle bir geleneğe sahip olmanın, irtibat kurulan veya içerilen çeşitli millet ve unsurların kültürlerinin az çok ortak bir kimliğe kavuşturulmasında önemli avantajlar içerdiğini belirtti. "Erdemli Şehir"lerin inşasında "Erdemli Yönetici"nin önemini vurgulayarak "Şehremini" kavramına dikkat çeken Ak, şehri yönetmeye talip olanların bir medeniyet tasavvuruna sahip olmasının gerekliliğini vurguladı.

Ak, hükümetin yasal düzenlemelerle yerel yönetimlerin önünü açtığını ifade ederek, konferansın soru cevap kısmında dinleyicilerin Keçiören'de yapılan hizmetlere ve halen sürmekte olan projelere ilişkin sorularını cevapladı.

Yeni Dekanımıza Tebrik Ziyareti

Vakfımız Vakıf Yönetim Kurulu üyeleri, **Prof. Dr. Naz Çavuşoğlu**'nun görev süresinin dolmasıyla Fakültemiz Dekanlığına atanan Prof. Dr. Faruk Sönmezoğlu'na tebrik ziyaretinde bulundu. Ziyarete Yönetim Kurulu üyelerimiz Erol Dilaver, Ömer Kuru, Turan Konak, Bekir Köksal, M. Kemal İşler, Birol Özöncel, Mehmet Öksüz katıldı.

Çok samimi bir havada gerçekleşen ziyarette, görevine yeni başlayan Dekanımız, ziyaretimizden dolayı memnuniyetini ifade etmiş ve Vakfımızın Fakülte ile ilgili çalışmalarını takip ettiğini ve bu çalışmaları takdir ettiğini belirtmiştir. Bugüne kadar olduğu gibi bundan sonra da fakülte ile ilgili çalışmalarda katkı sağlamamızın çok önemli olduğunu belirten hocamız, Fakülte ile ilgili birçok konuda ortak çalışmalar ve projeler geliştirebileceğimizin altını özellikle çizmiştir.

İ. Ü. Siyasal Bilgiler Fakültesinin artık bir marka değeri olduğunu ve mezunlarımızın bugün gerek kamuda gerekse özel sektörde çok önemli görevlerde bulunduğunu vurgulayan hocamız, bu değerlerin daha da yükseltilmesi için kendisinin de

bazı düşünceleri olduğunu ve bunları hayata geçirmek istediğini belirtmiştir.

Yönetim kurulu üyelerimiz de vakıf olarak fakülteyi önemseyeceğimizi, Fakültemizle ilgili daha önce birçok başarılı çalışmada yer aldığımızı ve bundan sonra da yapılacak çalışmalara memnuniyetle katkı sağlayacağımızı ve kendilerine her türlü desteği vereceğimizi belirtmiştir.

Yeni dekanımızı tekrar tebrik eder, başarılar dileriz.

Naz Çavuşoğlu İçin Teşekkür Yemeği

Vakfımız ve mezunlar derneğimiz, eski dekanımız Naz Çavuşoğlu onuruna düzenlenen veda yemeğinde bir araya geldiler.

Fakülte eski dekanımız ve 1984 mezunumuz Prof. Dr. Naz Çavuşoğlu'nun fakülte dekanlığından ayrılması ve dekanlık görevi boyunca fakültemize yaptığı katkılara bir şükran olmak üzere vakfımız ve mezunlar derneğimizin yönetim kurulu üyelerinin katılımıyla gerçekleşen yemekte duygusal ve çoşkulu anlar yaşandı.

Yapılan konuşmalarla, ortak vizyonla yola çıkan "siyasallı" kuruluş ve bireylerin birlikte iş yapma ortak hedefleri doğrultusunda hareket etme becerilerine, dekanlığı boyunca Naz Çavuşoğlu'nun yaptığı katkılar bir kez daha hatırlandı. Katılımcılar tarafından, aynı fakültede öğrencilikten dekanlığa kadar süren kariyerinde, idealizmin getirdiği zorluk ve siyasallı olmanın sorumlulukları arasında geçen görev anlayışının örnek oluşturduğu tekrar dile getirildi.

Naz Çavuşoğlu dekanlığı sürecinde bazı kararları alırken yaşadığı zorluklardan ve kendisine destek olan siyasal kurum ve kuruluşlardan şükranla bahsetti. Fakülte'de öğrencilik yıllarında yaşanan güzel anıların da paylaşıldığı programda, Naz Çavuşoğlu'na, fakülteye yaptığı katkıları ve sağladığı sinerjiden dolayı teşekkür plaketi verildi. Program toplu anı fotoğraflarının çekilmesi ile sona erdi.

Murat Aydın "Yönetici ve Fotoğrafçı Gözüyle" İstanbul'u Anlattı

İstanbul konulu konferanslarımızdan bir diğerini Zeytinburnu Belediye Başkanı Murat Aydın ile İstanbul'da Vakıf Merkezimizde gerçekleştirdik. Aynı zamanda fotoğraf sanatı ile uğraşan Aydın kendi özel albümünden 100'e yakın İstanbul fotoğrafını katılımcılarla paylaştı.

Bir saati aşkın süren konferans sonrası toplantı odasında yönetim kurulu üyeleriyle beraber sıcak bir çay sohbeti gerçekleştiren Murat Aydın, Katılımın yoğun olduğu konferansta kendi kitabını da imzalayarak katılımcılara hediye etti.

Ankara Grubunun Şubat Ayı Konuğu Cemil OKTAY Oldu

Vakfımız Ankara Grubunca düzenlenen aylık toplantılar devam ediyor. Estergon Kalesi Kümbet I'de gerçekleştirilen Şubat 2010 toplantısının konuğu

Fakültemizin simge isimlerinden Prof. Dr. Cemil OKTAY oldu. Prof. Dr. Cemil OKTAY, "Savaşın Belirsizlikleri" başlıklı sunuşunda; düşünür, devlet adamları ve askerlerin konuya ilişkin düşünceleri ve tarihsel örnekler çerçevesinde, savaşın gelişimi ve sonuçları itibarıyla belirsizlikler içeren bir süreç olduğu tezini ele aldı.

Konuşma sonrasında mensuplarımızın konuya ilişkin sorularını cevaplayan hocamıza, Keçiören Belediye Başkanı Mustafa AK tarafından gecenin anısına teşekkür plaketi takdim edildi. Toplantıya fakülte yıllarına ilişkin anıların ve okula dair düşüncelerin dile getirilmesiyle devam edildi.

"Bir Yönetim Modeli Olarak Süleymaniye" Konferansı

Dönem Başkanlığını Kocaeli Defterdarı Süleyman DAL'ın yapmış olduğu İstanbul Siyasal Mezunları Kocaeli Grubu tarafından düzenlenen "Bir Yönetim Modeli Olarak Süleymaniye" konulu toplantı KASİAD Toplantı Salonunda gerçekleştirildi. Grup üyeleri ve misafirler kendisi de İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi mezunu olan İbrahim Zeyd GERÇİK tarafından hazırlanan sunum eşliğinde yapılan söyleşiye takip ettiler. İbrahim Zeyd GERÇİK yapmış olduğu sunumda Kurum Kültüründe Süleymaniye Külliyesi örneğine dayanarak kurumsallaşma, değişim, kriz yönetimi, liderlik ve yönetim psikolojisi, terfi, ast-üst ilişkileri ve mekân düzenlenmesinin kurum işleyişine etkisi ile ilgili bilgiler verdi. Tarihi derinliğimizi yönetim dünyamıza taşımanın hedeflenmesi gerektiğini belirten İbrahim Zeyd GERÇİK şirket yönetimi alanında büyük ölçüde yabancı kaynakların referans alındığını, günümüzde yerli kaynaklardan beslenilmesi ve tarih, sanat tarihi, mimari ve edebiyat basta olmak üzere multidisipliner bir bakış açısı sunulması gerektiği üzerinde durdu.

Kocaeli Vali Yardımcısı Şükrü ÇAKIR, Kocaeli Büyükşehir Belediyesi Genel Sekreteri Ersin YAZICI, Kartepe Kaymakamı Mustafa ÜNALDI, Kocaeli 2. İdare Mahkemesi Başkanı Cihan MEZKİT, Ziraat Bankası Bölge Başkanı Yusuf DİLAVER, Ziraat Bankası Kocaeli Şube Müdürü Ziya Bülent KÖSE, Vakıfbank Adapazarı Şube Müdürü Ahmet ŞAHİN, Türkiye İş Bankası Alemdar Şube Müdürü Salih KABAL, Kocaeli Üniversitesi öğretim üyeleri Doç.Dr. Murat BOLAT ve Doç.Dr. Ali Talip AKPINAR, Gebze Yüksek Teknoloji Enstitüsü İç Denetçisi Hacı Ali EREN, Star Gazetesi Paz.Sat.Koordinatörü Ömer KURU, Altınal A.Ş. Genel

Müdür Yardımcısı Ahmet KARADAĞ, Kent Konut Pazarlama Müdürü Bayram KARAKUŞ, söyleşiye ev sahipliği yapan KASİAD Başkanı Osman YAVUZ, Beşgen Ofis Mobilyaları Yön.Kur.Bşk. Mehmet KARAMAN'ın da aralarında bulunduğu konuklarca takip edilen söyleşi Kartepe Kaymakamı Mustafa ÜNALDI tarafından KASİAD başkanı Osman YAVUZ'a ve Vali Yardımcısı Şükrü ÇAKIR tarafından konuşmacı İbrahim Zeyd GERÇİK'e günün hatırası olarak; grup üyelerinden Ahmet ŞAHİN tarafından çekilmiş birer fotoğraf hediye edilmesi ile son buldu.

Küresel Kriz Ve Bankacılık Sistemi Konferansı

Dönem Başkanlığını Kocaeli Defterdarı Süleyman DAL'ın yapmış olduğu İstanbul Siyasal Mezunları Kocaeli Grubu tarafından düzenlenen "Küresel Kriz ve Bankacılık Sistemi" konulu toplantı geçtiğimiz günlerde Antikkapı Restaurant Toplantı Salonunda gerçekleştirildi. Grup üyeleri ve misafirler yenilen akşam yemeği sonrasında JCR EUROASIA Kredi Derecelendirme Şirketi Yönetim Kurulu Üyesi Rafi Karagöl'ün yapmış olduğu sunumu takip ettiler.

Yaşanan krizin "ekonomik" değil "finansal" olduğu tespiti, İstanbul Siyasal Mezunları Kocaeli Grubu tarafından düzenlenen toplantıda kendisi de İstanbul Üni. Siyasal Bilgiler Fakültesi mezunu olan "JCR Euroasia Rating" adlı Japon Kredi Derecelendirme Şirketi Yönetim Kurulu Üyesi Rafi KARAGÖL tarafından yapıldı.

Kasım 2009 Konuğumuz Ahmet GÜNDOĞDU Oldu

Ankara Grubunca düzenlenen aylık toplantılarda Kasım ayında Memur-Sen Genel Başkanı Ahmet GÜNDOĞDU'yu konuk ettik. Altındağ Belediyesi Yunus Emre Kültür Merkezinde düzenlenen konferansta GÜNDOĞDU, "Sivil Toplum ve Demokratikleşmede Sendikaların Rolü" başlığı altında, Konfederasyonlarının demokratikleşme, sivil toplum, demokrasi ve demokratik açılım konularındaki görüşlerini açıklayıp Memur-Sen'in bu süreçteki yerini değerlendirdi. Etkinliğe Genel Başkan GÜNDOĞDU'nun yanı sıra Genel Basın ve Halkla İlişkiler Sekreteri Halit ORTAKÖY ile Genel Eğitim ve Dış İlişkiler Sekreteri Ahmet KAYTAN'da katıldı.

91 Mezunları Yeni Dönem Toplantısı Yapıldı

91 Dönem mezunlarımız 15 Ocak Cuma günü Siyasal Vakıf Merkezinde yemekli bir toplantı düzenledi. Güncel siyasi ve ekonomik sorunların masaya yatırıldığı toplantı gece geç saatlere kadar sürdü. Geniş Katılımın olduğu toplantıda okul yıllarına ait güzel anılar, soğuk İstanbul gecesini ısıtmaya yetti.

Ankara Grubu Ocak Ayı Toplantısı

Siyasal Vakfı Ankara Grubu Ocak 2010 toplantısı, 09.01.2010 akşamı Estergon Kalesi Kümbet I tesislerinde gerçekleştirildi. Ayaş Gökler Halk Oyunları Topluluğu'nun yöresel halk oyunlarından oluşan gösterisi eşliğinde yenilen akşam yemeği ile başlayan toplantı, çay ve sohbet ile devam etti.

Naci AĞBAL'a ve Murat UĞURLU'ya Tebrik Ziyareti

Siyasal Vakfı Ankara Grubu temsilcileri tarafından, Maliye Bakanlığı Müsteşarlığı görevine atanan 1989 mezunu mensubumuz Naci AĞBAL'a ve BÜMKO Genel Müdür Yardımcılığı görevine atanan 1990 mezunu mensubumuz Murat UĞURLU'ya tebrik ziyaretinde bulunuldu.

Mehmet Ali KUMBUZOĞLU'na Tebrik Ziyareti

Siyasal Vakfı Ankara Grubu temsilcileri tarafından, TBMM Genel Sekreter Yardımcılığı görevine atanan 1990 mezunu mensubumuz Mehmet Ali KUMBUZOĞLU'na tebrik ziyaretinde bulunuldu.

Nurullah ÖZTÜRK'e Geçmiş Olsun Ziyareti

Vakfımız Ankara Grubu tarafından düzenlenen olağan aylık yönetim kurulu toplantısından sonra merdivenlerden düşerek omurgalarını zedeleyen RTÜK İzleme ve Değerlendirme Dairesi Başkanı Nurullah ÖZTÜRK'e (1988) geçmiş olsun ziyaretinde bulunuldu.

EGO'ya Tebrik Ziyareti

Siyasal camiasının başarılı bürokratlarına yönelik ziyaretlerimiz devam ediyor. Bu kapsamda, Ankara'nın ulaşım hizmetlerini sağlayan önemli bir yatırımcı kuruluş olan EGO'nun Genel Müdürü Ömer ULU (1988) ile Genel Müdür Yardımcısı Cenap AŞÇI (1988) ziyaret edildi.

Kent Konut Üst Yönetimine Tebrik Ziyareti

İstanbul Siyasal Mezunları Kocaeli Grubu, Kocaeli Büyükşehir Belediyesi Kent Konut A.Ş. Genel Müdürü Metin KALAFAT ve Genel Müdür Yardımcısı Ali Alp ARSLAN'a yeni görevleri dolayısıyla hayırlı olsun ziyaretinde bulundular.

Grubun dönem başkanlığını yapmakta olan Kocaeli Defferdan Süleyman DAL'ın öncülüğündeki ziyarete; Başiskele Kaymakamı Selami AYDIN, İSU Genel Müdür Yardımcısı Nazır ESİRCİ, Büyükşehir Belediyesi Strateji Geliştirme Dairesi Başkanı Bayram ÇOLAKOĞLU, Vakıfbank Adapazarı Şubesi Müdürü Ahmet ŞAHİN, Türkiye İş Bankası Alemdar Şube Müdürü Salih KABAL, Kocaeli Üniversitesinden Doç. Dr. Murat BOLAT ve Yrd.Doç.Dr. Ali Talip AKPINAR ile Mali Müşavir Bayram KAR' da katıldılar. Anıların tazelendiği ve okul günlerinin tekrar hatırlanıldığı ziyaret sıcak ve samimi bir sohbet havasında geçti.

İstanbul Siyasal Mezunları Kocaeli Grubu dönem başkanı Kocaeli Defferdan Süleyman DAL'ın Genel Müdür Metin KALAFAT'a; Başiskele Kaymakamı Selami AYDIN'ın ise Genel Müdür Yardımcısı Ali Arslan ALP'e grup üyesi Ahmet ŞAHİN tarafından çekilmiş birer fotoğraf hediye etmesi ile devam

eden ziyaret grup üyelerinin bir sonraki etkinliklerinin tarihi ve konusu hakkında görüş alışverişinde bulunmalarının ardından son buldu.

Abdullah KAPLAN'a Tebrik Ziyareti

MEMUR-SEN Ziyareti

Türkiye'nin en büyük memur sendikaları konfederasyonu ve önemli bir sivil toplum örgütü olan Memur-Sen'i ziyaret ettik. Ziyarete Memur-Sen Genel Başkanı Ahmet GÜNDOĞDU'nun yanı sıra eğitim camiasının önemli simalarından Genel Basın ve Halkla İlişkiler Sekreteri Halit ORTAKÖY de hazır bulundu.

İBB Şehir Tiyatroları Müdürlüğüne atanan Abdullah Kaplan'a tebrik ziyareti gerçekleştirildi. Ziyarete Vakıf Yönetim Kurulumuzdan Fahri Solak, Bekir Köksal ve Birol Özöncel bulundu.

Kocaeli İdare Mahkemesi Hâkimi Mesut AKPINAR'a Hoşgeldiniz Ziyareti

İstanbul Siyasal Mezunları Kocaeli Grubu, Hâkim Mesut AKPINAR'a Kocaeli İdare Mahkemesinde başlayan yeni görevi dolayısıyla hayırlı olsun ziyaretinde bulundular.

Grubun dönem başkanlığını yapmakta olan

Kocaeli Defterdarı Süleyman DAL'ın öncülüğündeki ziyarete; Başiskele Kaymakamı Selami AYDIN, İSU Genel Müdür Yardımcısı Nazır ESİRİCİ, Büyükşehir Belediyesi Strateji Geliştirme Dairesi Başkanı Bayram ÇOLAKOĞLU, Vakıfbank Adapazarı Şubesi Müdürü Ahmet ŞAHİN, Türkiye İş Bankası Alemdar Şube Müdürü Salih KABAL, Kocaeli Üniversitesi Yrd. Doç.Dr. Ali Talip AKPINAR, Mali Müşavir Bayram KARAKUŞ da katıldılar.

Mezun arkadaşları ile tekrar buluşmaktan dolayı çok mutlu olduğunu belirten Hâkim Mesut AKPINAR ile birlikte Kocaeli 2. İdare Mahkemesi Başkanı Hâkim Cihan MEZKİT'de konuklarını ağırladılar.

İstanbul Siyasal Mezunları Kocaeli Grubu dönem başkanı Kocaeli Defterdarı Süleyman DAL'ın Hâkim Mesut AKPINAR'a grup üyesi Ahmet ŞAHİN tarafından çekilmiş bir fotoğraf hediye etmesinin ardından hoş geldiniz ziyareti son buldu.

Mehmet DUMAN ile Söyleşi

(İ.Ü.SBF 1983 Mezunu,
Artvin Çoruh Üniversitesi Rektörü)

Röportaj: **Seyit Ahmet İŞKİN**

- **Sayın Hocam kısaca kendinizi tanıtabilir misiniz?**

- 1960 Sakarya doğumluyum. İlkokulu Sakarya'da, ortaokul ve liseyi İstanbul'da okudum. 1983 yılında İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Kamu Yönetimi Bölümünden, mezun oldum. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İktisat ABD'nda 1985 yılında yüksek lisansımı, 1992 yılında da doktoramı tamamladım. 1997 yılında da Sakarya Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İktisat Bölümü, İktisadi Gelişme ve Uluslar arası İktisat ABD'na Doçent, 2003 yılında Kocaeli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İktisat Bölümü, İktisadi Gelişme ve Uluslar arası İktisat ABD'na profesör olarak atandım. Bu aşamaya gelinceye kadar müdür yardımcılığı, bölüm başkan yardımcılığı, dekan yardımcılığı, bölüm başkanlığı gibi idari görevlerde bulundum. 2008 yılında tekrar Sakarya Üniversitesinde öğretim üyesi olarak çalışırken Artvin Çoruh Üniversitesi Rektörlüğüne atandım. 15 Eylül 2008'den beri fiilen bu görevi sürdürüyorum.

- **Boş zamanlarınızı nasıl değerlendirirsiniz? Yapmaktan hoşlandığınız aktiviteler nelerdir?**

- Aslında pek fazla boş zamanım olmuyor desem yeridir. Ancak akşam saatleri ve hafta sonları bulabildiğim boş zamanlarda meslek alanımın dışında kitap okumaya çalışıyorum. Ayrıca da İktisat literatürünü mümkün olduğunca takip etmeye çalışıyorum. Bunun dışında Arvin ve yakın komşuları başta Batum olmak üzere Erzurum, Ardahan ve Rize gibi çevre illerin doğal güzelliklerini seyretmek için sık sık gezilere çıkıyorum.

Artvin, Karadeniz'in doğusunda, Kafkaslara

komşu, muhteşem doğasıyla büyüklü bir şehirdir. Topraklarının büyük kısmı, 3900 metreye kadar yükselen, birbiri ardına sıralanmış, sarp ve geçit vermez dağlarla kaplıdır. Dağların yüceliğine, adeta yücelikte dağlarla yarış eden, geleneksel ahşap mimarisinde inşa edilen evlerin doğayla bütünleştiği yeşil yaylalar eşlik etmektedir. Ayrıca Rize'ye ait Kaçkar Dağları Artvin'e yakın komşudur. Artvin sadece yüce dağlara ve yaylalara değil, başta ili ikiye bölen ve Üniversitemize ismini veren Çoruh nehri ile bu nehir boyunca oluşmuş Çoruh Vadisi olmak üzere, çok farklı özelliklerde coğrafi güzelliklere de sahiptir. Dağların zirvesinde oluşmuş krater gölleri, doğa harikası Karagöller, balta girmemiş doğal ormanları, fauna ve flora zenginliği ile Artvin, doğanın bin bir türlü güzelliklerini bize cömertçe sunmaktadır. Böylesi ortamlarda dolaşmak haftanın yorgunluğunu ve iş stresini alıp götürmektedir.

- **Gençlik yıllarınızda burada olmayı hayal ediyor muydunuz?**

- Gençlik yıllarımda Karadeniz Bölgesinde bir süre öğretim üyesi olarak çalışmayı arzu ettim. İlk aklıma gelen Karadeniz Teknik Üniversitesi olmuştu. Zaten henüz Artvin'de üniversite kurulmamıştı. Tabii bu mümkün olmadı. O zamanlardaki mevzuatımız, bugün olduğu gibi bu tür öğretim üyesi hareketliliğine müsaade etmiyordu. Bundan dolayı Karadeniz'de bir süre çalışma arzumu gerçekleştirmedi.

Ta ki yıllar sonra Artvin Çoruh Üniversitesine rektör olarak atanana kadar.

- 2007 Mayıs ayında TBMM'den geçen yasa ile kurulan Artvin Çoruh Üniversitesine, kurucu rektör atadınız. Atandıktan sonra Üniversitenizde ne gibi faaliyetlerde bulundunuz?

- Rektör olarak

atanmamızın ardından geçen yaklaşık 15 aylık süre zarfında gerçekleştirdiğimiz faaliyetleri idari, akademik ve fiziki gelişmeler şeklinde üç ana başlık altında özetlemeyi önce, göreve başladığımızda üniversitenin içinde bulunduğu durumun genel bir değerlendirmesini yapmakta fayda var. Her ne kadar Üniversitemiz yeni kurulmuş olsa da, bazı akademik birimlerimiz farklı üniversitelere bağlı olarak daha önceki tarihlerde kuruluşunu tamamlamıştı. Kafkas Üniversitesi'ne bağlı olarak kurulan Orman Fakültesi, Sağlık Yüksek Okulu ve Meslek Yüksek Okulu (Başlangıçta KTÜ'ye bağlı olarak kurulmuş, kısa bir süre sonra da Kafkas Üniversitesi'ne bağlanmıştır.) ile Karadeniz Teknik Üniversitesi'ne bağlı olarak kurulan Eğitim Fakültesi, Hopa Meslek Yüksekokulu, Arhavi Meslek Yüksekokulu göreve başladığımızda hizmet veren akademik birimlerimizdi. Artvin Çoruh Üniversitesi'nin kuruluşunu sağlayan 17 Mayıs 2007 tarihli ve 5662 sayılı kanunla da Fen Edebiyat Fakültesi, Fen Bilimleri Enstitüsü ve Sosyal Bilimler Enstitüsü'nün hukuki olarak varlık kazanmıştı. Bu akademik birimlerin varlığı Artvin'de genç ve dinamik bir akademik kadronun oluşumuna ön ayak olmuş ve bu durum yeni kurulan üniversitemize önemli bir avantaj sağlamıştır. Yine hem nitelik hem de nicelik açısından yetersiz de olsa, ihale, personel alımı gibi bir üniversitenin temel idari hizmetlerini birlikte yürütebileceğimiz bir idari kadronun nüvesi de bu dönemde oluşturulmuştur. Ayrıca biri şehirde 68 dönümlük, diğeri şehir

merkezinden 3 km. uzaklıkta Seyitler Köyü mevkiinde 183 dönümlük iki arazi Üniversite yerleşkesi olarak tahsis edilmiş, Seyitler Yerleşkesi'nde ise uzun yıllar inşası devam etmekte olan inşaat halinde bir eğitim binası bulunmaktaydı.

15 Eylül 2008'de göreve başladığımda, öncelikle rektörlüğe bağlı idari hizmet birimlerinin örgütlenmesini gerçekleştirmeye çalıştık. Bu bağlamda idari personelimizin hem sayısal hem de niteliksel yetersizliğini giderme yolundaki çabalarımız bugün itibarıyla meyvelerini vermeye başladı. 15 Eylül 2008'de 35 olan idari personel sayımız bugün 83'e ulaşmış olup, idari birimlerimizin örgütlenmesinde önemli mesafeler kaydedilmiştir.

Az önce ifade ettiğim gibi, Artvin'de genç ve dinamik bir akademik kadronun bulunması yeni kurulan üniversitemiz için önemli bir avantaj sağlamıştı. Fakat üniversitemizin geçmişte farklı üniversitelere bağlı olarak yönetilmesinden dolayı akademik birimlerimiz birbirine yabancılaşmış, birimler arasında kopukluk oluşmuştu. Bu durumu düzelterek akademik birimlerin bir üniversitede olması gerektiği gibi kaynaşmasını sağlamaya çalıştık. Bu amaçla Üniversitemizin üç fakültesinin dekanlıklarıyla birlikte Seyitler Yerleşkesi'nde bulunan yeni binaya taşınmalarını sağladık. Böyle yaparak mekan birliğinin duygu birliğine yardımcı olabileceğini düşündük. Ayrıca akademik kadromuzun güçlenmesini sağlamak amacıyla bir taraftan yeni alınan kadrolarla 67 olan akademisyen

sayımızın 180'e ulaştırdık, diğer taraftan ODTÜ, İTÜ, YTÜ gibi üniversitelerle yaptığımız işbirliği sayesinde genç akademisyen arkadaşlarımızın kişisel gelişimleri için imkanlar oluşturduk.

Ayrıca akademik örgütlenme çalışmalarımız da bütün hızıyla sürmektedir. Mühendislik ve İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi gibi iki yeni fakülte kurulması kararlaştırılmış ve son aşamaya gelmiştir. 2009 yılında; Orman Fakültesi'ne bağlı Orman Endüstri Mühendisliği Bölümü, Eğitim Fakültesi'ne bağlı Fen Bilgisi Öğretmenliği, Fen Edebiyat Fakültesi'ne bağlı Fen ve Edebiyat Ortak Programları, Fen Bilimleri Enstitüsü'ne bağlı Orman Mühendisliği doktora programı, Meslek Yüksek Okulu'na bağlı Bilgisayar Programcılığı, Büro Hizmetleri ve Yönetici Asistanlığı, Pazarlama (İÖ), Ormancılık ve Orman Ürünleri, Ormancılık ve Orman Ürünleri (İÖ), Süs Bitkileri Yetiştiriciliği, Süs Bitkileri Yetiştiriciliği (İÖ), Harita ve Kadastro, Arhavi Meslek Yüksek Okulu'na bağlı Büro Hizmetleri ve Yönetici Asistanlığı ile Dış Ticaret programları açılmıştır. Üniversitemizin 2010 Yılı akademik hedefleri arasında 1 yeni bölüm ve 16 yeni program açılması, ve açılan pek çok bölüm ve programa öğrenci alınması yer almaktadır. Yeni kurulan bir Üniversite olarak fiziki imkanlarımızın iyi bir eğitim-öğretim için henüz istediğimiz seviyede olduğunu söylemek mümkün değil. Bu durumun bilincindeyiz ve bizi tercih eden öğrencilerin üniversite havasını teneffüs etmelerini sağlamak için fiziki eksiklerimizi tamamlamaya çalışıyoruz. Bu bağlamda öncelikle yukarıda değindiğimiz uzun yıllardır inşası devam eden, Orman Fakültesi Binası inşaatı tamamlanarak hizmete açılmıştır. İçinde merkezi kütüphane, 18 adet derslik ve 4 adet amfi, laboratuvarlar, bilgisayar ve seminer salonları, akademik ve idari personel ofisleri, personel ve öğrenci yemekhaneleri, öğrenci kantini ve sosyal etkinlik alanları bulunan binamız, 2009-2010 Eğitim-Öğretim yılı itibarıyla Orman Fakültesi, Eğitim Fakültesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Sosyal Bilimler Enstitüsü gibi akademik birimler ile Rektörlüğümüze bağlı bazı idari birimlerin kullanımına sunulmuştur. Böylelikle olumsuz fiziki şartlar altında eğitimin verildiği fakültelerimizin sağlıklı bir fiziki mekana kavuşmasını sağladık. Yine Seyitler

Yerleşkesinde toplam 10 853 m2 kapalı alana sahip iki Eğitim Bloğunun inşaat çalışmaları devam etmektedir. Öğrencilerimizin sportif etkinlikler yapabileceği kapalı bir spor tesisinin olmayışı önemli bir sorun teşkil etmektedir. Bu sorunu çözmek üzere 3500 m2 kapalı alana sahip, 900 kişilik seyirci kapasitesi olan kapalı spor salonu inşaatı başlatılmıştır. Üniversitemiz öğrencilerinin ve personelinin okuma, dinlenme, alış-veriş, beslenme ve sağlık ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla "Sosyal ve Kültürel Faaliyetler Merkezi", yurt içi ve yurt dışı konferansların düzenleneceği, eğitim seminerlerinin yapılacağı "Kongre ve Sergi Merkezi", eğitim ve araştırma için "Merkezi Laboratuvar" gibi çeşitli sosyal, kültürel ve bilimsel araştırmalara yönelik fiziki tesis kurma yolundaki çalışmalarımız ise proje aşamasını aşmış uygulama aşamasına gelmiş bulunmaktadır.

- Yeni kurulan bir üniversite olması bağlamında çalışmalarınızda sizi en çok frenleyen faktörler nelerdir? Bunlara ne gibi çözüm önerileriniz oldu/olacak?

- Önce yeni kurulan üniversitelerin ortak sorunlarına bahsetmekte fayda var. Yeni kurulan üniversitelerin, her yıl yeni akademik birimler açması kaçınılmaz olmaktadır. Yeni açılan birimler ise yeni akademik ve idari personel ve öğrenci demektir. Bu durum ise artan personel ve öğrenci sayısına paralel olarak yeni hizmet binaları ihtiyacını doğurmaktadır. Ayrıca henüz mevcut olmayan, spor tesisleri, sosyal ve kültürel tesislerin de bir an önce faaliyete geçirilmesi -billhassa Artvin gibi bu tür tesislerin yetersiz olduğu bir ilde- büyük önem arz etmektedir. Dolayısıyla hızla binalaşmayı sağlayacak yatırımların finansmanı gerekmektedir. Fakat bu finansmanın fedariki önemli bir sorun olarak ortaya çıkmaktadır. Özellikle ülkemizde yaşanan hızlı üniversiteleşmeden dolayı birim üniversite başına bütçeden ayrılan ödeneklerin doğal olarak azalması da bu sorunun artmasına yol açmıştır. Fakat Üniversitemiz gibi yeni kurulan üniversitelerin yaşadığı kısıtlı bütçe ile hızlı binalaşma sorunu kısa vadeli bir sorun olarak görülebilir. Bu sorunu aşmak için öncelikle üniversitenin gelişimini bütçe imkanlarına uygun bir şekilde planlamak gerekmektedir. Bu bağlamda Artvin Çoruh Üniversitesi olarak 2009

yılında, bütçe imkanlarını da gözeterek hazırladığımız Gelişme Raporu'nda Üniversitemizin gelişimini tamamlama süreci olarak 20 yıllık bir zaman dilimi öngörülmüştür. Ayrıca hayırsever iş adamlarının maddi desteğini sağlamak da bu sorunu aşmada yardımcı olabilir. Nitekim Sayın A. Nihat Gökkyiğit tarafından Üniversitemiz Kongre ve Kültür Merkezi inşasında kullanılmak üzere Üniversitemize 3 milyon TL nakdi bağış yapılmıştır. Gene aynı şekilde Sayın Ciner Holding Yönetim Kurulu Başkanı Sayın Turgay Ciner Hopa Meslek Yüksekokulunun hizmet binasını inşa edecektir. Bunları bir başlangıç olarak görüyorum. Artvin'li işadamlarımızın Üniversitemize büyük yardım ve katkıları olacağını düşünüyorum.

Bir de yeni kurulan üniversitelerin, yetişmiş idari ve akademik personel bulmakta yaşadığı sıkıntılardan söz edebiliriz. Özellikle Artvin gibi sosyo-kültürel çevrenin zayıf olduğu, büyük merkezlere uzak yerlerde kurulan üniversitelerde bu durum hem yeni personel bulunmasını zorlaştırmakta, hem de eski ve deneyimli personelin Üniversite'den ayrılma kararı vermesini kolaylaştırmaktadır. Bu sorunu aşmak için bir taraftan gelen personelin, barınma, sosyal ve kültürel ihtiyaçlarına cevap verecek tesislerin üniversite bünyesinde kurulması öngörülmekte ve bu yolda çalışmalar yapılmakta, diğer taraftan mevcut personelimizin memnuniyetini artıracak kreş ve kolej gibi projeler üzerinde duruyoruz. Son olarak Artvin'e has bir soruna değinebiliriz. Artvin ili dağları, yaylaları, gölleri, ırmakları ile harika bir manzaraya sahiptir. Fakat % 95'i engebeli araziden oluşan Artvin'de düz arazi bulmak ciddi bir sorun teşkil etmektedir. Nitekim, Üniversitemize tahsis edilen iki kampus alanının toplam yüzölçümü 255 dönüm civarındadır. Halbuki DTP'nin öngördüğü ideal kampus alanı için asgari miktar 400 dönümdür. Bu durum karşısında kamulaştırma yapmak kaçınılmaz olmaktadır.

- Üniversiteniz ile ilgili genel olarak hedefiniz nedir?

- Bir üniversitenin kalitesini, bilim adamı vasıflarına sahip, hür düşünceli, araştırmacı, kendine güveni olan akademisyenler ile geleceğe güvenle bakan öğrencilerin varlığı belirler. Bu niteliklere sahip akademisyen ve öğrencileri üniversitemize kazandırmak için; öncelikle eğitim, araştırma, sosyal ve kültürel etkinlikler için uygun fiziki mekanları oluşturmamız gerekiyor. Bu sebepten dolayı Üniversite olarak önceliğimiz; personelimizin ve öğrencilerimizin eğitimden kültürel etkinliklere, spordan bilimsel araştırmalara kadar her alanda ihtiyaçlarının karşılandığı alt yapısı olan bir üniversiteyi fiziki olarak oluşturmaktır. Fakat maddi imkanlar kadar, üniversitemizin her türlü düşüncenin rahatça ifade edilebildiği, hürriyetçi bir atmosfere sahip olması gerektiğini de, hem üniversitenin tercih edilmesinde önemli faktör, hem de benim bir temennim olarak ifade etmek isterim. Bu konuda eksikliğimiz olmadığını, ancak akademisyenlerin geçmiş uygulamalardan gelen çekimserliğinin olduğunu söyleyebilirim.

Planladığımız akademik birimlere gelince, Artvin ilinin içinde bulunduğu jeo-ekonomik ve coğrafi koşullardan dolayı Üniversitemize bir Mühendislik Fakültesi kazandırmayı öncelikli olarak hedefledik. Çünkü Çoruh Havzası, özellikle inşaat, çevre, elektrik ve maden mühendisliği öğrencilerinin iyi yetişmesi

açısından önemli avantajlar sunmaktadır. Çoruh Havzasının Barajlar ve Hidro Elektrik Santralleri, elektrik üretimi ve iletimi ile yol ve tünel çalışmaları açısından sahip olduğu potansiyel; inşaat, elektrik ve çevre mühendisliği öğrencilerine hem geniş uygulama imkanları, hem de gelecekteki istihdamları açısından önemli imkanlar sunmaktadır. Bu nedenlerle Mühendislik Fakültesi teklifini hazırlayıp Yüksek Öğretim Kurulu'nun onayına sunduk.

İkinci olarak Hopa'ya bir İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi önerimiz de YÖK'ün onayına sunuldu. Bu önerimiz de gerçekleştiği takdirde mevki itibariyle Ülkemizin Gürcistan üzerinden Kafkaslara açılan kapısı olması sebebiyle uluslararası öneme sahip bir fakülte olacaktır. Yetiştireceği çevreyi tanıyan mezunlarıyla yöreye, şehrin entelektüel birikimine ve ülkemizin sosyoekonomik gelişimine önemli katkı sağlayacaktır. Her iki fakülte önerimiz de YÖK Genel Kurulunda kabul görmüş ve son aşamaya gelmiştir. Ayrıca akademik açıdan güzel sanatlar konusunda ilerlemek istiyoruz. Gelişme planımızda bir Güzel Sanatlar Fakültesi planladık. Fakültemiz kuruluncaya kadar Eğitim Fakültesi bünyesinde Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümünü kurduk. Bu bölümde Müzik Eğitimi Anabilim Dalı ve Resim Eğitimi Anabilim Dalında akademik örgütlenme ve faaliyetleri planlıyoruz. Bu faaliyetler Güzel Sanatlar Fakültemizin alt yapısını oluşturacak. Elde edeceğimiz başarıya göre daha sonra konservatuar kurmayı düşünüyoruz.

- Uzmanlık alanınız uluslar arası iktisat olduğundan, Türkiye'nin dünya ekonomisindeki yeri, dış ticareti, gümrük birliği hakkında kısaca değerlendirme yapabilir misiniz?

-Kendi meslek alanıma ilişkin sorunuza karşılık gelebilecek görüşlerimi kısaca şöyle ifade edebilirim. Türkiye Ekonomisi nispi büyüklüğü bakımından dünya ekonomisi içinde önemli bir yere sahiptir. 2008 Yılı verilerine göre; cari fiyatlarla yaklaşık 790 milyar dolarlık Gayrisafi Yurtiçi Hasıla (GSYİH) büyüklüğü ile 17. Sırada Avusturya, Güney Kore ve Hollanda'nın altında, Belçika, S. Arabistan ve Polonya'nın üstünde; satın alma gücü paritesine göre yapılan hesaplamalarda 937.1 milyar dolarlık GSYİH büyüklüğü ile 15. Sırada, Meksika, Kanada ve Güney

Kore'nin altında, Avustralya, İran ve Endonezya'nın üzerinde yer almaktadır. Ancak aynı başarıyı, hayat tarzının ve refah seviyesinin yaklaşık bir göstergesi olarak kullanılan kişi başına düşen milli gelirden gösteremediğini, gene 2008 Yılı verilerine göre, cari fiyatlarla 11.463 Dolarla Macaristan ve Rusya'nın altında, Çin ve Brezilya'nın hemen üstünde 56. Sırada; SGP'ye göre düzeltilmiş verilerde ise 13.475 Dolarla gene Rusya'nın altında, Çin ve Brezilya'nın hemen üstünde 62. Sırada yer almakta olduğunu görüyoruz.

Görüldüğü gibi, Türkiye Ekonomisi toplam GSYİH büyüklüğü itibariyle dünya'nın en büyük yirmi ekonomisi içinde yer alırken kişi başına düşen milli gelirden yüksek-orta gelir grubunda bulunmasına rağmen 60'lı sıralarda gelmekte ve kendisinden beklenen kalkınma/büyüme performansını uzun vadede gösteremediği anlaşılmaktadır. Bu Ülkemiz ekonomisinin henüz gelişmekte olan ülkeler kategorisini aşamadığını göstermektedir. Dış ticaret meselesine geldiğimizde konuyu genel hatlarıyla şu şekilde açıklayabiliriz: Türkiye Ekonomisi özellikle 1980 sonrası uygulanan dışa açık iktisat politikalarının da zorlamasıyla teknoloji adaptasyonu, firma ölçeği ve kapasite kullanımı açısından hızlı bir gelişme süreci yaşamıştır. Bu gelişme sürecinde hem üretimde hem dış ticarete büyük ölçüde yapı değişimi gerçekleştirmiş ve tarım ağırlıklı yapı önce sanayi ağırlıklı yapıya, daha sonra hizmetler sektörünün nispi öneminin arttığı bir yapıya dönüşmüştür. Bu dönüşümün sonucu olarak üretim sektörlerinde toplulaşma ve bilgi teknolojilerinin yaygın kullanımından dolayı açık işsizlik oranında kalıcı artışlar gerçekleştirmiş, buna karşılık Türkiye, bölgesel bir ekonomik güç ve cazibe merkezi haline de gelmiştir.

Türkiye Ekonomisi 1980 sonrası liberal ekonomi döneminde hem ithalatta, hem de ihracatta dramatik artışlar gerçekleştirirken, nispi olarak giderek daha fazla sanayi ürünü ihraç etmeyi (yaklaşık %90) başarmıştır. Bu büyük başarıya karşılık ithalat yapısını incelediğimizde 2008 itibariyle yaklaşık 194 Milyar Dolar olarak gerçekleşmesinde üretim sektörlerinin makine-ekipman ve ara mallarının

payının büyük (%55-60) olması, buna karşılık nihai tüketim mallarının payının oldukça düşük (%15-18) olması manidardır. İhracatımıza gelince, 2008 yılında 140 milyar dolara ulaşan ihracatımızın giderek daha fazla sanayi ürünlerinden oluşması, ürün ve pazar yapısının giderek çeşitlenmesinin olumlu ve sevindirici bir gelişme olmasına karşılık, ithalata bağımlılığının oldukça yüksek (%70-80) olması bu başarıyı gölgelemektedir. Geleneksel sanayi ürünleri olan tekstil, hazır giyim ve demir-çelik gibi ürünlerin ihracat içindeki nispi payı oldukça yüksektir. Ancak son yıllarda otomotiv sektörü ihracatta motor işlevi görmeye başlamıştır. Katma değeri nispeten yüksek olan otomotiv ve elektronik gibi sektörlerde lisans altında üretim ve ihracat yapılabilmektedir. Bu durum bize Türkiye Ekonomisinin teknolojik seviyesinin ve sermaye birikiminin çoğunlukla ara ve yatırım mallarının uluslararası fiyatlar üzerinden yerli üretimle üretilmediğini, teknoloji açısından büyük ölçüde dışa bağı olduğunu göstermektedir. Bunun doğal sonucu kronik dış ticaret açıkları, dış borçlanma ve kırılgan bir ekonomik yapıdır. Bilimsel-teknolojik ve iktisadi gelişme ile bu sorun zaman içinde çözülecektir.

Sorunuzun üçüncü kısmı Gümrük Birliği hakkında da özetle şunları söyleyebilirim: Gümrük Birliği Türkiye'nin Avrupa Birliği ile başlangıcı 1960'lara uzanan ortaklık ilişkisinin en önemli unsurudur. Gümrük Birliğinin çerçevesi 1963 yılında yürürlüğe giren Ankara Anlaşması ile çizilmiş, uygulama esasları ise 1973'te yürürlüğe giren Katma Protokol ile belirlenmiştir. 6 Mart 1995 tarihli Ortaklık Konseyi Kararı ile 22 yıl süren geçiş döneminin tamamlandığı belirlenmiş ve 1 Ocak 1996 tarihi itibarıyla Türkiye ile Avrupa Birliği arasında Gümrük Birliği tesis edilmiştir. Gümrük Birliği sadece sanayi ürünlerini ve işlenmiş tarım ürünlerini kapsamakta, işlenmemiş tarım ürünleri ve petrol türevleri gibi ürünleri kapsamamaktadır. Gümrük Birliği ile Türkiye, AB'den gelen sanayi ürünlerine uyguladığı her türlü gümrük vergileri, eş etkili tedbirleri ve uygulamakta olduğu miktar kısıtlamalarını ortadan kaldırmıştır. Üçüncü ülkelerden ithal edilen ürünler için ise, birliğin Ortak Gümrük Tarifelerini kabul etmiştir. Türkiye bu süreçte gümrük mevzuatını AB müktesebatı ile

uyumlaştırma çabası içine de girmiştir. Gümrük Birliği Türkiye'deki değişik çevrelerce farklı yorumlanmış, kimi çevreler onu İngiliz Ticaret Anlaşmasına benzetmiş ve ardından Türk Sanayisinin çökeceğini ifade etmiş, kimi çevreler ona kurtancı nazarıyla bakmış, fakat ardından umduğunu bulamamıştır. Özellikle tekstil işverenleri Gümrük Birliğini başlangıçta hararetle savunmuşlar, tekstil ve hazır giyim ihracatımızda büyük bir patlama beklemişler, ancak bunun gerçekleşmediğini kısa bir süre içinde müşahade etmişlerdi. Buna karşılık iddia edildiği şekliyle endüstrimiz de çökmediği gibi yeniden yapılanarak teknoloji, ölçek ve kapasite açısından önemli ilerlemeler sağlamıştır. Gümrük Birliğinin milli endüstrimiz açısından sarsıcı etkileri olmuştur, daha da olacaktır. Fakat artıları ve eksileri birlikte değerlendirmek gerekir. Bu açıdan Gümrük Birliğinin dinamizm getiren, endüstrimizi dış rekabete hazırlayan dinamik etkileri çok daha önemli olmuştur. Üstelik küreselleşen dünyada ekonomik izolasyon hem mümkün değildir, hem de son tahlilde üretici ve tüketici için yararlı değildir. Ancak Gümrük Birliği anlaşmasını ilahi kanun gibi alıp, Ülkemizin menfaatleri aleyhine olan

düzenlemelerine ses çıkarmamak da asla doğru bir davranış olamaz. Bu konuda özellikle üçüncü ülkelere uygulanan Ortak Gümrük Tarifesi (OGT) ve AB'nin eski sömürgeci üyelerinin eski sömürgelerine ve mütteliklerine verdikleri tavizleri aynen benimsemek, Türkiye'nin tarihsel sorumluluğu olan başta Orta Asya ülkeleri olmak üzere Ortadoğu ve Balkan ülkeleriyle olan ekonomik ilişkilerini AB'nin OGT'si ve kurallarıyla sınırlamak doğru değildir. Bu durum Türkiye'nin tarihsel misyonu ve menfaatleri ile de bağdaşmaz.

O halde Gümrük Birliği Anlaşması ele alınıp gözden geçirilmeli ve nasıl ki Almanya, Fransa, İngiltere gibi AB ülkelerinin yakın ilişkide buldukları ülkelerle ilişkilerini geliştirmelerine izin veriyorsa, aynı şekilde Türkiye'nin Ortadoğu, Balkanlar ve Orta Asya ülkeleri ile farklı iktisadi ilişkiler geliştirmesine müsaade edecek tarzda genişletilmeli, esnetilmelidir. Şimdi de konuya farklı bir açıdan bakalım. AB Türkiye'nin üyelik hayalleri kurduğu 1960'lardaki 1970'lerdeki AB olmadığı gibi, ne Türkiye, nede dünya o zamanki halinde kalmıştır. Geline bu aşamada AB hala Türkiye'nin sosyo-ekonomik ihtiyaçları bakımından önemini korumakta fakat tam üyelik ve Gümrük Birliği hayati olmaktan uzaklaşmaktadır. Çünkü Avrupa askeri üstünlüğünü kaybettiği gibi ekonomik ve teknolojik üstünlüğünü de kaybedecek gibi görünüyor. Türkiye'nin AB'ye üye olma ihtiyacından daha fazla AB'nin Türkiye'nin üyeliğine ihtiyacı olacak gibi görünüyor. Son söz olarak ne Gümrük Birliği ne de AB üyeliği bizi kurtarır. Bizi kurtaracak olan kendi irademiz ve çalışmamız olacaktır.

- Sizce, ülkemiz hangi sektörlerde ağırlık vermelidir ki uluslararası rekabette üstünlük elde edebilsin? Hangi sektörlerde avantajlıyız? Hangileri geleceğin sektörleridir?

- Türkiye sanayisi dünyadaki teknolojik değişimin de etkisiyle sektörel bazda bir yeniden yapılanma sürecine girmiştir. Bu yeniden yapılanma sürecinde teknolojik değişimin de zorlamasıyla belirli sektörlerde yer alan küçük üreticiler üretim sürecinin dışına itilirken üretim, daha önceleri gelişmiş ülkelerde gerçekleştiği gibi, az sayıdaki büyük üretim

tesislerinde toplulaşmaktadır. Türkiye Ekonomisi ilk kez ciddi miktarlarda yabancı yatırım çekmekte, ve global ekonomiyle bütünleşmektedir. Bunun doğal bir sonucu olarak toplam üretim artarken toplam işsizlik azalmamakta, aksine artmaktadır. Bu, değişen teknolojik koşulların getirdiği bir durum olarak görülmelidir.

Avrupa bu tür değişimleri çok önceden yaşamış ve endüstrisi olgunlaşmış olmasına rağmen bu yeni sürece adaptasyonda zorluklarla karşılaşmakta, kalıcı bir işsizlik sorunu yaşamaktadır. İktisadi kalkınma açısından olumlu olarak görülebilecek bütün bu gelişmelere karşın, sürdürülebilir bir büyüme sürecinden oldukça uzak, büyük ölçüde ithal teknoloji ve yüksek oranda ithal ara mallarla gerçekleştirilen üretimin getirdiği dış borçlanma ve ödemeler dengesi sorunları ciddi krizler ve dar boğazlarla karşılaşmaktadır. Bu kısıtların aşılması, ciddi biçimde eğitilmiş işgücüne, Ar-Ge faaliyet ve harcamalarının artırılmasıyla geliştirilecek teknolojik yeniliklere dayalı verimlilik artışlarına, yüksek katma değer yaratan sektörlerle doğru üretim yapısının evrilmesine bağlıdır.

Uluslararası alanda rekabet üstünlüğü açısından sanayinin genel verimliliğini de artırabilen sektörlerle, bilgi/teknoloji-yoğun, sermaye-yoğun sektörlerde ağırlık vermek gerekecektir. Şu andaki yapı daha çok katma değeri nispeten düşük olan tekstil, hazır giyim, demir-çelik gibi standart teknoloji gerektiren sektörlerde rekabet gücünün olduğu, katma değeri nispeten yüksek olan otomotiv, elektronik gibi sektörlerde lisans altında üretim ve ihracat yapılabildiği, bir durum arz etmektedir. Bilgi/teknoloji-yoğun donanım ve yazılım sektörlerinde ise rekabet gücü oldukça düşük kalmaktadır.

Ülke ekonomisini sürükleyecek sektörleri belirleyip, onları teşvik etmek kolay bir şey değildir. Bir sektörün doğru sektör olması için ülkenin faktör donatımına uygun olması gerekir. Gene aynı şekilde ölçek ve teknoloji de çok önemlidir. Bu çerçevede öncelikle rekabet gücümüzün yüksek olduğu temel ve çeşitli sınıai ürünler alanındaki üstünlüğümüzü

sürdürmek zorundayız. Bunu yaparken gelecekte endüstriyi sürükleyecek yüksek katma değer yaratma potansiyeli olan bilgi/araştırma-yoğun sektörlerle ilgili alanlarda beşeri sermaye yetiştirerek hazırlanmalıyız.

Geleceğin sektörlerine odaklanıp mevcut sektörlerdeki rekabet gücünü riske atmak doğru değildir. Türkiye'de 1980'li yıllardan itibaren bir taraftan tarım, diğer taraftan ağır sanayi fikren ve fiilen ihmal edilmiş görünüyor. Halbuki tarım sektörü geleceğin sektörleri arasında önemli bir yere sahiptir. Avrupa'da 1980'li yıllardan itibaren, karlılık oranlarındaki düşme ve çevreci hareketlerin etkisiyle bazı ağır sanayiler ile çevreyi kirleten sanayiler söz konusu ülkelerden göç etme yarışına girmişti. Arada Doğu Bloku ülkeleri bulunduğundan, bu yatırımların çoğu Türkiye'ye gelmiş ve bu sektörlerde doğal bir üretim ve rekabet gücü kazanılmıştır. G. Kore örneğinde olduğu gibi, bir taraftan geleceğin sektörlerine hazırlanırken, diğer taraftan gemi inşa sanayi gibi ülkenin faktör donatımı ile uyumlu bazı ağır sanayi sektörlerinin de desteklenmesi, bu sanayilerin çevreci akımların insafına terk edilmemesi gerekmektedir. Bilindiği gibi G. Kore bir taraftan geleceğin sektörlerine odaklanırken diğer taraftan efsanevi bir gemi inşa sanayini de gerçekleştirmiştir. Türkiye'de büyük emeklerle kurulmuş olan ağır sanayi geliştirilmelidir. Dünya işbölümünde ağır makine ve gemi inşa sanayi gibi ağır sanayilerden Türkiye'nin büyük pay alması mümkündür.

Dünyada üretimin toplulaştığı, ülkelerin uluslar arası alanda yeni ve zorunlu bir işbölümüne girdiği zamanımızda Türkiye bu süreçte giderek daha fazla eğitilmiş işgücü ve yüksek katma değerli ürünlerle uluslararası işbölümüne girmek zorundadır. Ekonomisi bu süreçten kazançla çıkmak için ciddi bir planlamaya ihtiyaç duyulmaktadır. Ancak bu planlama daha önceki planlamalardan oldukça farklı, geleceğin planlanmasıdır. İnsan kaynaklarını gönüllülük esasına dayalı olarak yeniden planlamalıyız. Kendine yeterli olma mantığından sıyrılmış bir bütün olarak insanlığı hesaba katmalıyız. Bu hem ekonomik gelişme açısından, hem de insanlığa karşı sosyal sorumluluğumuz açısından

önemlidir.

- Üniversitede halen öğrenci olan genç arkadaşlara yol gösterici olması adına sizce başarılı olmanın sırrı nedir?

- Sorunuza karşılık olarak öncelikle şunu ifade etmeliyim. Başarılı olmak bir sır değildir. Bunun için sürekli ve sıkı çalışmak ve sabırlı olmak yeterlidir. Bir de usul meselesi var. Atalarımız usulsüz vuslat olmaz demişler.

Değerli SBF öğrencisi genç arkadaşlarıma ayrıca şunları söyleyebilirim. SBF'de gördükleri öğrenimin onlara, genel olarak hayata, özel olarak meslek hayatına hazırlanmaları için önemli bilgi ve yöntemleri kazandırdığı açıktır. Fakat üniversitedeki öğrenim hayatları sona erdiğinde de öğrenme sürecinin devam ettiğini unutmamaları gerekir. Ancak o zaman hızla gelişen bilgi ve teknolojiyi takip edebilir, her zaman kendilerini geliştirebilir ve onlara başvuran insanlara daha kaliteli hizmet vermenin mutluluğunu yaşayabilirler. Onlara öğrenme çabalarında katkısı olacağını umduğum bir sözü, Balzac'ın bir sözünü hatırlatmak istiyorum: "Bilginin efendisi olmak için çalışmanın kölesi olmak gerekir".

Ayrıca SBF'deki öğrenimleri esnasında kendilerine öğretilen teoriler sayesinde onların belirli bir soyutlama düzeyi kazanarak, dünyayı ve toplumsal ilişkileri anlama ve açıklamada farklı ve seçkin bir topluluk oluşturacaklarını, böylece toplumun seçkin bireyleri olacaklarını bilmelidirler. Tabi ki Siyasal olmakla büyük bir camiaya mensup oldular. Bu onları bir taraftan önemli ve ayrıcalıklı yaparken, diğer taraftan da omuzlarına büyük bir sosyal sorumluluk yükleyecektir. Mensubu oldukları topluma ve insanlığa karşı sorumlu ve borçlu olduklarını daima hatırlamalıdır.

Her şeyin gönüllerince olmasını diliyorum.

2009 Yılı Küresel Ekonomik Gelişmeleri ve Değerlendirmeleri

Ali POLAT

(1995 Mezunu, King Saud Üniversitesi,
Öğretim Görevlisi, Riyad)

2007 yılında ABD'de ortaya çıkan mortgage (subprime) krizi ile başlayan süreç değişim ve dönüşümler yaşayarak bugüne kadar gelmiştir. Bu süreç, kimilerine göre **1929 bunalımından sonra küresel çapta yaşanan en önemli kriz** olarak tanımlanmaktadır. Bu krizi öne çıkaran ve dolaylı olarak krizin ortaya çıkardığı diğer hususlar ise **küresel finansal sistemin eleştirilmesi ve küresel finansal mimariyi yöneten uluslararası örgütlerin yeniden ve çok radikal bir şekilde değişmesi** yönünde oluşan taleptir. Bu hususa ilişkin detayları izleyen ilgili bölümlere saklayarak genel küresel gelişmeler hakkında bilgi vermek daha yerinde olacaktır.

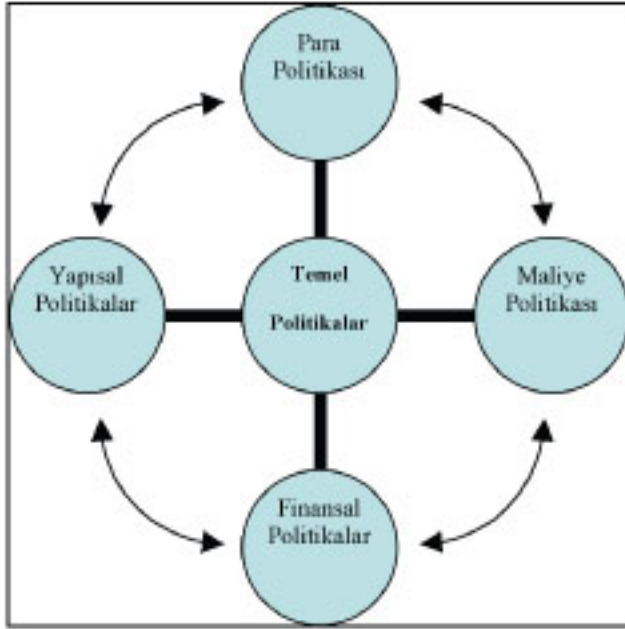
İçinde bulunduğumuz süreç izlendiğinde talep arttırıcı politikaların uygulanmaya başlanması, finansal piyasalara yönelik olarak kamu müdahalesinin çok büyük boyutlara ulaşması, OECD dışındaki bazı ülkelerde talebin hafif de olsa harekete geçmesi gibi gelişmelerle birlikte krizden çıkış yönünde bazı sinyaller alınmaya başlanmıştır. Bunlara ek olarak **finansal şartlardaki son gelişmeler ve ileriye yönelik olumlu beklentiler, özel sektör bilançolarındaki kısmi düzelme ve makroekonomik politika desteklerindeki nisbi azalma ile birlikte dengeli bir krizden çıkış beklentisi** oluşmuştur. OECD ülkelerindeki işsizlik oranı her ne kadar 2010'da düşmeyecek olsa da, 2010 yılında yaşanacak nisbi bir büyümenin de etkisi ile 2011 yılında büyümenin yüzde 9'ların biraz üzerinde olarak gerçekleşeceği tahmin edilmektedir. Öte yandan **ekonomik yapıdaki olağanüstü yavaşlama ile birlikte** bir çok ülkede enflasyon düşük oranlarda gerçekleşirken, enflasyon artışı çok az bir kaç ülkede söz konusu olacaktır.

Mevcut küresel yapı içinde riskler çift yönlü

olarak hareket etmektedir. Yani kayıp ve kazanç riskleri aynı düzeydedir: Finansal şartların daha hızlı bir şekilde iyileşmesi ile birlikte bunun yaratacağı pozitif bir hava finansal şartlardan etkilenen daha güçlü bir yatırım ortamına neden olabilir ki bu da tekrar büyümenin ve finansal şartların iyileşmesine neden olacaktır. Öte yandan, bu ortamda büyük bir finansal kurumun iflası veya finansal sıkıntısının süreci tersine çevireceği de açıktır. İşsizlikte ayrıca önemli bir risk olarak kendini göstermektedir. İşsizlik nedeni ile finansal kurumlar dolaylı olarak etkilenebileceği gibi talepteki azalma nedeni ile bazı ülkelerde enflasyon düşüklüğünden deflasyona geçilmesi de mümkün olabilir, ki bu sorundan kurtulması, bu soruna yönelik ekonomi politikaları üretilmesi ise daha da zordur.

Krizin önlenmesi için farklı kurumlarca sağlanan **küresel likidite ekonomik şartların iyileşmesi ile tekrar piyasadan çekilmek durumundadır**. Ancak, bunun ne şekilde ve ne tür araçlarla ve hangi zamanda yapılacağı ise diğer ciddi bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. Krizin herhangi bir aşamada tekrar canlanması veya normalleşme şartlarının oluşması durumunda uygulanabilecek politika alması Şekil 1'de yer almaktadır. Bu almasıların hepsinin birbiri ile daha farklı etkileşimleri de bulunmakta ve ayrıca zaman içinde bu almasıların yan etkileri de gözükmektedir. **Mevcut küresel sistem içinde, ülkelerden doğup küresel boyuta ulaşan krizleri kontrol edecek güvenilir bir organizasyonun bulunmaması, IMF'nin bu rolü oynarken aldığı düşük notlar ise finansal mimarinin eleştirilmesini hızlandırmış ve farklı sorular için cevaplar aranmaya başlanmıştır.**

Şekil 1: Küresel Kriz Karşısında Uygulanacak Temel Politika Alanları
Kaynak: OECD Economic Outlook, Kasım 2009 (yararlanılarak çizilmiştir.)

Yukarıdaki şekilde yer alan politikalar çok kısa bir şekilde; küresel kriz sürecinde iyileşme yaşandığı takdirde canlandırıcı para politikası önlemlerinin seviyesinin azaltılması, krizden çıkışın kesinleşmesi durumunda maliye politikası önlemleri talep arttırmaktan ziyade bütçelerin konsolidasyonuna (güçlendirilmesine) yönelmelidir. Finansal politikalar olarak; **bankaların bilançolarının güçlü tutulmasına çalışmalı** ve yapısal politikalar kısmında ise uzun dönem büyümeyi engelleyecek arz yönlü kısıtların da ortadan kaldırılması yer almaktadır.

Kamu garantisini direkt veya dolaylı şekillerde eline geçiren bankacılık kesiminin de bir çok ülkede bilançolarını güçlendirdiğini görmekteyiz. Banka tahvillerinin ödenmeme riskine karşı yapılan sigortalann maliyeti Mart 2009'da yüzde 3 düzeylerinden 2009 sonu itibarıyla yüzde 1.1 seviyelerine düşmüştür. **Bankacılık kesiminin kurtarılması adına sağlanan likidite ile birlikte ciddi anlamda oluşan banka kârlarının tekrar sermaye birikiminde kullanılması global anlamda tavsiye edilmektedir.** Bu şartlar altında bankaların kredi verme mekanizmasında ise negatif veya çok düşük

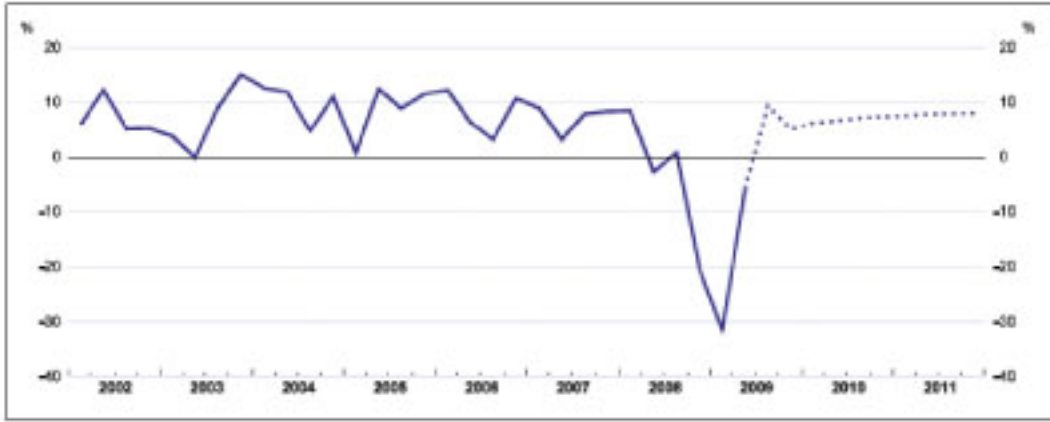
düzeyle bir fonlama söz konusu olmuştur. Şimdiye kadar olan gelişmelerde özellikle ABD'de sadece bankacılık kesiminin arz sorunu değil aynı zamanda piyasanın da zayıf fon talebi söz konusu idi. Ancak AMB verilerine bakıldığında 2009 Haziran'ı itibarıyla firmaların ciddi anlamda fonlandığı görülmektedir. Burada belirtilen iyileşmeler aslında kriz şartları ile yapılan mukayesedir. Yoksa arzu edilen ekonomik ve sosyal şartlar kriz öncesi dönemde bile bulunmamaktadır. Kırılgan olan bu dönem içinde muhtemel makro riskler şu şekilde ifade edilebilir:

- Özel kesimin menkul kıymetleştirilmesi (securitization) finansman varlığını ciddi anlamda ters yönlü olarak etkileyebilir. 2009 yılı başı ve 2008 yılı sonlarında bir çok varlık sınıfında özel kesimin ihracı sıfır veya sıfıra yakın düzeylerde gerçekleşmiştir.
- Kredi varlığını etkileyebilecek diğer bir husus ise özellikle Avrupa'daki bankaların sermayelerini güçlendirme ihtiyacıdır.

OECD dışındaki ülkelere bakıldığında büyümenin hızlandığı görülmektedir. Asya'daki büyüme ise alınan önlemlerin de etkisi ile dünyanın diğer yerlerine göre görece olarak daha yüksek gerçekleşmiştir.

Dünya ticaretine baktığımızda ise yine kısmi bir düzelmenin olduğu görülmektedir. Her ne kadar bu büyüme OECD dışındaki Asya ekonomilerinde olsa da bu ülkelerle sıkı ticari ilişkileri bulunan OECD ülkelerinde de büyümeye yardımcı olacaktır. Avrupa ülkelerinde görece olarak daha düşük olmakla birlikte dünya ticaretindeki büyüme ve

Üretimdeki artış yine de genel ortalamada bir iyileşme sağlamıştır. Finansal şartlardaki genel iyileşme ve canlandırıcı politika uygulamalarının bir sonucu da dünya ticaretindeki artış olmuştur; genel şartlardaki iyileşme hem tüketici malları gibi mallara olan talebin artmasını sağlayarak direkt etkide bulunurken hem de dış ticaretin finansmanındaki sıkılığın ortadan kalkmasını sağlayarak kredi imkanlarını genişletmek şeklinde dolaylı bir katkı sağlamıştır.

Şekil 2: Dünya Ticaretindeki Büyüme (2002-2011)
Kaynak: OECD Economic Outlook No: 86

Hanehalkı tasarruf oranlarına baktığımızda 2009 yılında bir artış olduğunu görmekteyiz. Sıkı kredi şartları ve artan işsizlik tabii olarak harcamaların da baskı altına girmesine neden olmuştur. Her ne kadar geçici harcama artışları ve tasarruflardaki düşüşler bazı mali desteklerle gerçekleşmiş olsa da genel anlamda harcamalar azalmıştır.

Birçok farklı göstergeye bakıldığında ABD, Kanada ve İngiltere'deki konut piyasasında bir canlanma ve fiyatlarda ufak da olsa bir artış görülmektedir. Avustralya, Norveç ve İsviçre'de de konut fiyatları yükselmeye başlamıştır. Öte yandan Tablo 1'de de görüleceği üzere konut fiyatlarının gelire ve kiralara olan oranlarına bakıldığında uzun dönem ortalama düzeylerinden daha yukarıda olduğu görülmektedir.

Tablo 1: Reel Konut Fiyatlarındaki Düşüşler (2000-2008)

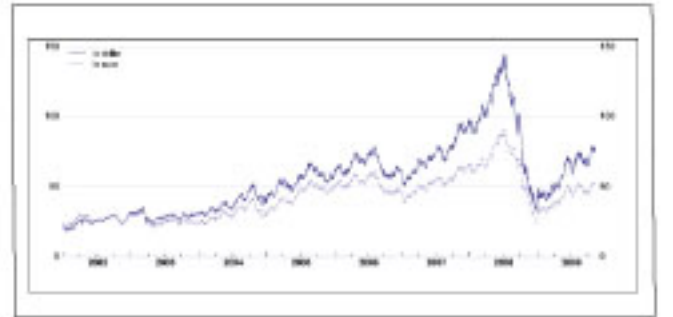
	Yıllık Yüzde Değişim				Uzun Dönem Ortalama Düzey		
	2000 -2006	2007	2008	Son Çeyrek	Fiyat/ Kira %	Fiyat/ Gelir %	Son Veri Tarihi
ABD	5,3	-0,8	-6,2	-3,1	114	97	Q2 2009
Japonya	-4,3	-1,1	-2,9	-3,3	67	66	Q1 2009
Almanya	-2,9	-1,2	-2,7	-1,8	71	65	Q4 2009
Fransa	9,5	4,9	-1,8	-9,1	140	123	Q2 2009
İtalya	6,1	3,1	-1,7	-4,7	117	108	Q1 2009
İngiltere	8,8	8,4	-4,3	-7,4	137	127	Q3 2009
Kanada	6,7	8,5	-3,4	-1,5	173	124	Q2 2009
Avustralya	7,1	8,8	0,1	5,3	163	141	Q3 2009
Danimarka	7,9	2,9	-7,8	-17,3	128	117	Q2 2009
Finlandiya	4,2	5,2	-3,3	-0,1	148	96	Q3 2009
İrlanda	8,3	-1,7	-11,6	-10,7	201	124	Q2 2009
Hollanda	2,9	2,6	0,7	-5,0	143	145	Q3 2009
Norveç	5,6	11,8	-4,7	2,0	157	124	Q3 2009
Yeni Zelanda	9,2	8,3	-8,0	-4,9	140	134	Q2 2009
İspanya	11,2	2,6	-3,7	-7,4	163	133	Q3 2009
İsveç	6,7	8,6	-0,1	-3,5	165	115	Q2 2009
İsviçre	1,7	1,3	0,2	5,1	87	77	Q3 2009
Euro Bölgesi	4,6	2,0	-2,4	-5,2	118	104	
Tablodaki Ülkeler	4,2	1,4	-4,2	-3,7	115	99	

Kaynak: OECD Economic Outlook, September 2009.

Konut yatırım düzeyleri 2009 yılının ilk yarısında azalmaya başlamış olmakla birlikte bazı ülkelerde ve OECD'de toplamda en son kriz döneminden daha da aşağı olan bir düşüş görülmektedir. Geçmiş dönemlerdeki konut yapım izinlerindeki düşüşlere ve fiyat hareketlerindeki zayıflıklara baktığımızda yatırımların en azından bir müddet daha zayıf kalacağı tahmin edilmektedir.

2009 yılının ilk yarısına bakıldığında **azalan petrol arzı ve OPEC'in ham petrol üretim kotalarının sıkılaştırılması** ile birlikte petrol fiyatlarının tekrar yükselmesine neden olduğu görülmektedir. Ekonomik zayıflıkların yakın dönem için petrol talebini yeteri kadar artırmayacağı öngörülebilir. **Yapılan bazı arz ve talep tahmin çalışmalarına bakıldığında 2010 ve 2011 yılları için petrol fiyatlarının 55-60 Dolar civarında olacağı beklenmektedir.** Brent petrol fiyatlarının ise 77 Dolar düzeylerinde kalması beklenmektedir. Yine 2009 yılı başı itibariyle bakıldığında petrol dışı olan mal fiyatlarında da bir yükselme görülmektedir ve bunda da OECD üyesi olmayan ülkelerdeki güçlü talep yapısının etkili olduğu söylenebilir.

Şekil 3: Petrol Fiyatları (Brent, Ham Petrol, Kasım 2009 itibarıyla, varil fiyat)

Kaynak: OECD Economic Outlook, September 2009.

OECD ülkelerine baktığımızda yakın dönem için en azından geçici mali desteklerin de etkisi ile, talep yapısının şekillendiğini söyleyebiliriz. Dünya ekonomisi ile ilgili büyük ülkelere ve genel duruma baktığımızda şunları söylememiz mümkündür:

- Politik teşvikler sayesinde ABD'de kısmi bir büyüme ortamı yakalanabilmiştir. **Finansal şartlar ve talepteki değişim ile özel yatırımların 2010 yılından itibaren artması beklenmektedir.**
- **Japonya'ya bakıldığında 2011 yılında üretimin yaklaşık yüzde 2 büyüyeceği tahmin edilmektedir.** Bu hedef ise yeni hükümetin kamu

harcamaları artırma kararı ile gerçekleşmektedir. Buna rağmen işsizlik oranlarının 2010 ve 2011 yılları için aynı kalması beklenmektedir.

• Euro bölgesindeki büyüme hakkında ise farklı senaryolar olmaktadır. **Bu bölgenin en geç büyümeye başlayan bölge olacağı projeksiyonu yapılmaktadır.** Hem iş ortamının hem de konut yatırımlarının 2010 yılı için çok ümitvar olmadığı tahmin edilmektedir. Finansal şartlardaki iyileşme ve destekleyici para politikası önlemlerinin ise 2011'den sonra büyümeye destek çıkabileceği tahmin edilmektedir.

• Çin ekonomisindeki büyümenin hızlı bir şekilde yine yüzde 10 düzeylerinde olacağı öngörülmektedir. **Hindistan'daki güçlü ihracat ve yatırım ortamı nedeni ile 2010 ve 2011 yıllarında hızlı bir büyüme olacağı beklenmektedir.** Önümüzdeki iki yıl boyunca dünya ticaretinin hız kazanması beklenmektedir. Bundaki en önemli etken ise Asya ekonomilerindeki güçlü büyüme olacaktır. OECD Avrupa ülkelerine bakıldığında ise ticarettaki büyümenin önemli bir derecede olmayacağı ve ancak 2011'de yeterli bir hız kazanacağı söylenebilir.

Tablo 2: Dünya Ticareti'nde İyileşme ve Azalan Dengesizlikler (2007-2011)

	2007	2008	2009	2010	2011
	Bir önceki döneme göre % değişim				
Dünya Ticareti	7,3	3,0	-12,5	6,0	7,7
<i>OECD</i>	5,5	1,2	-13,0	5,2	6,9
<i>NAFTA</i>	4,6	0,3	-14,1	6,7	7,7
<i>OECD Asya Pasifik</i>	7,6	3,2	-13,0	10,0	9,0
<i>OECD Avrupa</i>	5,4	1,2	-12,6	3,5	6,1
<i>OECD Dışı Asya</i>	10,9	5,8	-11,0	9,9	10,2
<i>OECD Dışı Ülkeler</i>	11,5	7,9	-11,9	4,6	7,6
OECD ihracatı	6,3	2,0	-12,8	5,7	7,1
OECD ithalatı	4,7	0,5	-13,3	4,6	6,7
Fiyatlar					
OECD ihracatı	8,3	8,9	-9,0	5,5	0,5
OECD ithalatı	7,8	10,8	-10,8	6,3	0,7
OECD dışı ihracat	8,2	15,2	-15,3	5,7	1,9
OECD dışı ithalat	7,3	12,1	-9,7	3,8	1,9
Cari Denge	GSMH %'si				
ABD	-5,2	-4,9	-3,0	-3,4	-3,7
Japonya	4,9	3,2	2,5	2,8	2,8
Avrupa Bölgesi	0,5	-0,8	-0,6	-0,1	0,3
OECD	-1,2	-1,6	-0,9	-0,8	-0,8
Çin	11,0	9,8	6,4	5,4	5,9
	USD Milyar				
ABD	-727	-706	-434	-506	-566
Japonya	213	157	126	146	148
Avrupa Bölgesi	62	-100	-8	-11	45
OECD	-509	-717	-353	-366	-352
Çin	372	426	298	276	324
Dinamik Asya	160	133	146	89	93
Diğer Asya	-24	-68	-56	-84	-96
Latin Amerika	24	-12	-15	7	9
Afrika ve Ortadoğu	297	385	51	219	238
Orta ve Doğu Avrupa	12	45	-47	-59	-66
OECD Dışı	842	909	377	449	503
DÜNYA	333	191	24	83	150

Not: Dinamik Asya, Taipei, Hong Kong, Çin, Endonezya, Malezya, Filipinler, Singapur ve Tayland'ı içermektedir. Büyüme oranları ithalat ve ihracatın aritmetik ortalamasıdır.

Kaynak: OECD Economic Outlook, September 2009.

2010 yılı sonuna kadar OECD genelinde işsizlik oranlarının düşmesi beklenmektedir. Ancak bu düşüş azalan bir hızla gerçekleşecektir. 2010 yılı sonu itibarıyla OECD ülkelerindeki işsiz sayısı 2007 yılı sonuna göre 21 milyon kişi daha fazla olacaktır. Geçmişte yaşanan tecrübelerle göre, her ne kadar aktif politikalar üretilse bile kriz başladığından bu yana işsizlik oranlarındaki kısmi yükselişin uzun süre devam etme riski bulunmaktadır.

Tüm ülkeler bir şekilde işgücü piyasasında zorluklar yaşamaktadır ancak bu zorlukların boyutu ve çeşitliliği ülkeden ülkeye de farklılık göstermektedir. Geçtiğimiz yıl içinde haftalık çalışma saatleri açısından bir çok ülkede çalışma saatleri düşürülmüştür. Özellikle sorun yaşayan sektörlerin başında ise üretim ve inşaat gelmektedir. **İş saatlerinin azaltılması işsizliğin artmasını özellikle kıta Avrupasında oldukça faydalı olmuştur.** Ancak ABD açısından konu ele alındığında ise her ne kadar iş saatlerinde azaltıma bile gidilse faaliyetlerdeki azalmanın iş ortamına olan etkisi beklenmedik düzeylerde olmuştur.

Ekonomik durgunluktaki artışla birlikte, **küresel mal fiyatlarındaki düşüş** bir çok OECD ülkesinde enflasyon oranlarının sıfır'ın altında gerçekleşmesini sağlamıştır. Tüketici fiyatları bir çok ülkede olduğu gibi Çin'de de düşmektedir. Çekirdek enflasyon oranları hem ABD'de hem de Euro bölgesinde yüzde 1.5 düzeylerine inmiştir.

Finansal krizin başlangıcından bugüne kadar cari açık dengesizliklerinin azaltılması noktasında ciddi sorunlar ortaya çıkmıştır. **Başlıca petrol ihraç eden ülkelerin ve Çin'in dış fazla elde ettiği gibi, özellikle ABD'nin dış açığında hızlı bir düşüş gerçekleşmiştir.** ABD'nin görece olarak daha fazla olan gücü dış açığın büyümesine yardımcı olurken öte yandan mal fiyatlarındaki yukarı yönlü başınında mal ihracatçılarının dış fazlalarını artırması beklenmektedir.

Mevcut küresel şartlara bakıldığında risklerden kurtulmanında ülkeler açısından yeni riskler doğurduğunu söylememiz mümkün olacaktır.

Çünkü tüm bu aksiyonların birbiri ile de ilgisi bulunmaktadır. **Mevcut ortama baktığımızda en temel riskleri şu şekilde saymamız mümkün olacaktır.**

- Ülkelerin makroekonomik politikaları uygulamadaki riskleri: Örneğin zamanından önce veya gecikmeli olarak para politikası ve maliye politikası teşviklerinin durumundaki değişiklik.

- Finansal riskler her iki yönde de devam etmektedir. Finansal piyasada faaliyet gösteren firmalardan büyük bir oyuncunun iflası veya zorluk yaşaması veya şartların beklenenden daha iyi bir şekilde gelişmesi de tehlikeli riskler taşımaktadır.

- Özel sektördeki bilanço düzeltmeleri ile ilgili bir belirsizlik bulunmaktadır.

- Dünya ticaretinin hız kazanması ile birlikte ticaretin daha yoğun olması beklenebilir. Gelişmekte olan ekonomilerdeki güçlü talep OECD ülkelerinde büyümeye destek sağlayabilecektir.

- Çok güçlü bir büyümenin mal fiyatları üzerine etkide bulunması ancak OECD dış ülkelerde büyümenin daha fazla olması durumunda mümkün olacaktır. Öte yandan fiyatların artışındaki düzey uygun seviyelerde kalır ise durgunluktan çıkış için de düşük bir etkisi olacaktır. **Yapılan araştırmalar petrol fiyatlarındaki yüzde 10'luk bir artışın OECD ülkelerindeki faaliyetleri yüzde 0.1 (fiyat artışından sonra) ve enflasyonu ise yüzde 0.2 artıracığını göstermektedir.**

- Geçtiğimiz yıl içerisinde Euro ve Yen karşısında doların değer kaybetmesi şeklinde ortaya çıkan bir döviz kuru ayarlaması yaşanmıştır. Doların değerindeki azalma ABD'deki ekonomik faaliyetleri ve enflasyonu artırırken, hem Euro Bölgesi hem de Japonyada ise ters etki doğuracaktır.

Para politikaları uygulamalarına baktığımızda bazı ülkelerde normalleşme sürecine girmenin de etkisi ile kredi piyasasındaki aşırı likiditenin ve müdahalenin kaldırılması yönünde adımlar atılmakla birlikte bir çok ülke için hâlâ bu sürecin başında bulunmaktadır.

Konvansiyonel faiz oranı kesintileri ile birlikte para otoritelerinin bir çok konvansiyonel olmayan önlemler aldıkları da görülmektedir. **Bunun bir**

sonucu olarak merkez bankalarının bilançoları aşırı büyüme göstermiştir. Normalleşme sürecinde bu bilançoların eski durumuna getirilmesi öncesindeki likidite nedeni ile enflasyon ve erken bir şekilde sistemden çıkarılması durumunda ise başka tekrar deflasyon sorunu yaşanması mümkün gözükmemektedir. Bu nedenle otoritelerin bu önlemlerin zamanlaması ve boyutuna ilişkin öngörülerinin dikkatli bir şekilde de uygulamaya geçirilmesi gerekmektedir.

Problemlili finansal varlıklardaki sorunların çözümüne yönelik her ne kadar bazı uygulamalar olmuşsa da özellikle bu anlamdaki sürecin ABD, Almanya ve İngiltere'de daha yavaş olduğu görülmektedir. Problem varlıklara karşı olan tavrın bu aşamada önemli bir şekilde ele alınması ve finansal şartlardaki iyileşme, normalleşme görünümüne rağmen yine de dikkate alınması gerekmektedir.

Finansal sektörden kaynaklanacak muhtemel bir krizin önüne geçmek için hükümetler finansal sektörde bir reform ihtiyacı içine girmişlerdir. Başta uluslararası sözleşmeler olmak üzere bir çok alanda politika uygulamaları tartışılmış, bazıları ise uygulamaya geçirilmiştir. Krizin anıları daha sıcak iken bu iyileştirmelerin de hızlı bir şekilde yapılmasında fayda bulunmaktadır.

Küresel finansal mimarinin yeniden oluşturulmasında tabii olarak kısa dönemde yapılması gerekenler ve orta/uzun vadede yapılması gerekenler arasında farklar olacaktır. Bu nedenle uygulanacak politikaların da amaçlarına göre farklı hızlarda ve ölçeklerde olması gayet normaldir.

Bu reformların menkul kıymetleştirme piyasalarını da geliştirmesi beklenmelidir. Çünkü bu piyasalardaki iyileşme ile birlikte kredi piyasaları da dengeye oturacak ve finansal krizin ekonomik faaliyetler üzerindeki etkileri de azalacaktır.

Finansal kurumlara olan güvenin artırılmasında muhasebe standartlarının geliştirilmesi

de önemli bir rol oynayacaktır. Bununla birlikte, küresel kriz süresince yapılan bir çok düzenleme ve idari çerçevenin bankaları bireysel bazda ele almaları önemli sorunların başında gelmiştir. **Bankaların aslında bir sistemik riske maruz kaldığı ve dolayısı ile daha makro düzeyde bir kurallar seti ile düzenleme altına alınması gerektiği ise daha geç anlaşılmıştır.** Maliye politikaları açıklarına baktığımızda durumun giderek daha vahim bir hal aldığı görülmektedir.

2010 yılında oldukça mütevazı sayılabilecek bir iyileşme ile birlikte 2011 yılında az bir ilerleme kaydedilmesi beklenmektedir. OECD ülkelerinin ortalaması olarak ele aldığımız ve bu açıkları **kriz öncesi seviyeleri ile mukayese ettiğimizde** GSMH'ların yüzde 4'lük bir gelişme olacağı tahmin edilmektedir.

Yunanistan, Polonya, Portekiz, Japonya, ABD, İngiltere ve İrlanda gibi ülkelerde zaten yüksek olan borç düzeyleri daha da artacaktır. **Ülkelerin artan yüksek borç oranları önümüzdeki yıllarda finansal piyasalar üzerinde ekonomik faaliyetleri olumsuz yönde etkileyecek bir unsur olacaktır.** Ülke tahvillerinin getirileri Mart 2009'da tavan yaptığı döneme göre oldukça düşük olmakla birlikte finansal krizin başladığı döneme göre de oldukça yüksek seyretmektedir.

Özel yatırımların dışlanması (crowding out), devlet tahvilleri üzerindeki yüksek faiz oranları ve

kamu sektörü borçları bir kartopu etkisi ile daha da büyüyebilir. Yüksek borç düzeyleri hükümetin finansal piyasalardaki dalgalanmaları finanse ederken yaşayacağı bir kırılganlık noktası olarak da ortaya çıkmaktadır.

Hükümetlerin maliye politikaları uygulamalarına ilişkin orta vadeli planlarını şimdiden açıklamaları ve bu anlamda piyasa beklentilerini yönlendirmeleri de uygun bir adım olacaktır. Kamusal politikaların harcamalar yönünün de önemli bir şekilde ele alınmasında fayda bulunmaktadır. **Ampirik analizler, bütçelerdeki sağlamaşmanın vergi artışları ile harcama kesintileri karşılaştığında harcama kesintileri ile daha etkin sağlandığını göstermektedir.** Bir çok ülke açısından emeklilik ve sağlık ödemeleri sürdürülebilir bir kamu finansmanı için önemli bir gösterge olacaktır.

Tablo 6: Genel Küresel Projeksiyon (2009-2011)

	2009	2010	2011
Reel GSMH Artışı			
ABD	-2,5	2,5	2,8
Japonya	-5,3	1,8	2,0
Euro Bölgesi	-4,0	0,9	1,7
Toplam OECD	-3,5	1,9	2,5
Enflasyon			
ABD	0,2	1,4	1,2
Japonya	-1,2	-0,9	-0,5
Euro Bölgesi	0,2	0,9	0,7
Toplam OECD	0,5	1,3	1,2
İşsizlik Oranları			
ABD	9,2	9,9	9,1
Japonya	5,2	5,6	5,4
Euro Bölgesi	9,4	10,6	10,8
Toplam OECD	8,2	9,0	8,8
Cari Açık			
ABD	-3,0	-3,4	-3,7
Japonya	2,5	2,8	2,8
Euro Bölgesi	-1,1	-1,0	0,0
Toplam OECD	-0,9	-0,8	-0,8
Mali Denge			
ABD	-11,2	-10,7	-9,4
Japonya	-7,4	-8,2	-9,4
Euro Bölgesi	-6,1	-6,7	-6,2
Toplam OECD	-9,2	-8,3	-7,6
Kısa Dönem Faizleri			
ABD	0,9	0,3	1,8
Japonya	0,5	0,3	0,2
Euro Bölgesi	1,2	0,8	1,9

Kaynak: OECD Economic Outlook, September 2009

Küresel düzeyde bakıldığında, durgunluk öncesinde bile birçok ülkenin önemli yapısal değişikliklere ihtiyaç duyduğu görülmektedir. **Küresel kriz ve resesyon bu değişiklik ihtiyacını hem hızlandırmış hem de ölçeğini büyütüştür.** OECD tahminlerine göre krizin sermaye yoğunluğu ve yapısal işsizlik üzerine olan etkileri ortalama yüzde 3.5 civarında olmuştur. Ancak, bu kriz yaşanmamış bile olsa OECD çapındaki potansiyel büyüme oranlarının yine de yüzde 2 düzeylerinde düşmesi beklenmekte idi.

Orta uzun vadede iş gücü piyasalarındaki reformların da önem arzettiği görülmektedir. Bu alanda reformların gerçekleştirilmemesi uzun vadede kişi başı GSMH'yi etkileyebilecektir. **Bu piyasadaki muhtemel en büyük risk işsizlik oranlarındaki artış ve iş gücü piyasasına çok zayıf bağlanmış işgücü olmaktadır.** Aktif işgücü piyasası uygulamalarındaki reformlar veya işsizlik ödemelerinin artırılması işsizlikle mücadelede işe yarayabilecektir. **Yapısal işsizliği ortadan kaldıracak diğer önlemler arasında ise işgücü üzerindeki vergilerin azaltılması (ki bu durumda mali zorunluluklar nedeni ile zor bir tercih) piyasa rekabetinin artırılması gibi önlemler sayılabilir.** Yapılan bazı ampirik araştırmalar şu sonuçları vermektedir.

OECD ülkelerinde işsizlik oranlarında yüzde 1'lik bir düşüş kaydedilmesi için işsizlik ödemelerinin yüzde 8 azaltılması veya iş gücü üzerine olan verginin yüzde 3.5 oranında düşürülmesi veya son 10 yıl boyunca ortalama bir OECD ülkesinde oluşan piyasadaki ürün serbestleştirilmesinin uygulanması veya her bir istihdam edilen işçi için yapılan harcamaların artırılması (kişi başı düşen GSMH'nin bir parçası olarak) veya bu belirtilen önlemlerin belli yüzdelerde birlikte uygulanması ile işsizlik düşürülebilecektir.

Kriz sonrasındaki verimlilik artışının sağlanması için ise Ar-Ge teşviklerinin sağlanması, rekabetçi olmayan, engelleyici piyasa uygulamalarının ortadan kaldırılması gibi genel hususlara dikkat edilmelidir.

Paylaşım ve Bencillik

Arif AYLUÇTARHAN

(2001 Mezunu, Vergi Denetmeni)

İnsanoğlunun doğuştan bencil olduğu ya da esasen paylaşımcı biri olarak dünyaya geldiği ancak yaşadığı şartlar içinde bencilleştiği yönünde iddialar mevcuttur.

Her iki düşünce ve anlayış tarzının birleştiği düzlem insanoğlunun artık bencil bir varlık olduğudur. Ve şimdi cemiyet daha bencil daha acımasız bireyler içermektedir. Zaman algımız tortulaşmış ağırlığı ile düşünülduğünde, insani değerleri, en esasta paylaşımı yitirdiğimiz sonucuna ulaşmamız muhakkaktır.

Bireyin öne çıktığı cemiyet algısı anlaşılma, insanlar fert olmayı asla paylaşmama şeklinde hayatlarına işlemişlerdir. Evet, bizim anlayışımız, insanın paylaşımcı olarak halk edildiği ancak ekonomik, sosyal, siyasal, hukuki şartlar dar kalıplarında bir cendereden geçerek bencilleştirildiği, yönündedir.

Sonuç bireyin kendi içinde, aile çerçevesinde, toplum içinde uzlaşmaz, çatışmacı ve şiddet sarmalı içinde kaldığıdır. Ayrılan eşler, mal ve çocuk ortak mülkiyeti uğruna mutsuz bir hayata devam edenler, her yönü ile çatışan ayrışan toplum ve nihayet mutsuz bir birey var görüş alanımızda. Birey mutsuz halde yaşamını icra etmeye, işesini temine devam etmekte; inancı, değerler bütünü ne olursa olsun, huzurdan çok uzakta canhıraşane mücadele etmektedir. Asla teskin olmamaktadır.

Ümitsiz bir gelecek öngörüsüne sahiptir. Karakteristik özellikleri müspet eğilimde olmadıkça şartların oluşturduğu ifsah etmiş kişiliklerle karşı karşıyayız. İnsanlar suç eğilimlerini gayri meşru düşünce ve eylemlerini meşrulaştırmaya yönelik insan üstü çaba göstermektedirler. Kırsal alanların açıklığından saydamlığından uzak, şehir merkezlerinde bu tür kişilik ve icraatlarını örten puslu bir hava vardır. Vicdanların sustuğu zulmün bireyi iyice ezdiği insanlığın medeniyet çizgisinin son halkasındayız.

Metafizik boyutun inancın topluma etkisini analiz dışında bıraktığımız ya da dahil ettiğimiz zaman esas olarak inanılan değerlere rağmen paylaşımdan uzaklaşıldığını gözleyebiliriz.

Paylaşımın sağlandığı toplumlarda ; birey, aile ve toplum ölçeklerinde insanların değer sistemleri, metafizik algılar ne olursa olsun özgüveni yerinde, emin ve mutlu olduklarını gözlemlemekteyiz.

İnsanın doğuştan itibaren aç kalma, işesini temin edememe, gelecek kaygısı duyduğunu en basit hali ile gözlemliyoruz. İşte bu kaygının kaldırılması halinde insanoğlunun mutlu olacağını ya da kendisini mutlu etme yolunda metafizik ve fiziksel

çaba ve ritüellerini yerine getirebileceğine inanmaktayız.

İnsanlığın ilk doğumu sonrası beslenme güdüsü ile sergilediği kaygı daha sonraki yaşamında sürdürüldüğü sürece bireyin, ailenin ve toplumun güvensiz bir yapıya dönüştüğünü göreceğiz. Birey psikolojisi özgüven ve güven duygularından uzaklaşacak, siyaset kirliliği zeminde meşruiyetini yitirecek, hukuk tarafsızlık ve bağımsızlık esaslarından uzaklaşacaktır. Ve nihayet ve temelde tüm kaynaklar eşitsiz dağılacaktır.

Siyaset kavramları olarak "özgürlük" ve "eşitlik" kavramlarının realize edildiği bir yaşam tecrübesine ulaşamayacağız. Hukuk Aristo'ya referansla, eşitlik eksenli adalet anlayışından uzaklaşacaktır. Ve en temel ekonomik kaynakların mülkiyeti topluma değil ancak azlık kişi ve gruplara teşmil edilebilecektir.

Ekonomide yaratılan hasıla harcama akımları yolu ile tekrar hasılaya dönüşmede mütemadiyen tökezlemeler yaşayacaktır. İnsanlar ekonomik krizler içinde "öğrenilmiş çaresizlikler" içine hapsolacaklardır.

Kendini mutlu etmeye yönelen birey geçici hazları denedikten sonra daha ağır bir yeis içine düşecektir. Ve paylaşımın esas alınmadığı hiçbir sistem, yaşam tecrübesi istikrarlı ve huzur vadeden bir yapı arz etmeyecektir.

Buna karşın aksi yolda bir başlangıç, bir çocuğun arkadaşı ile küçük bir paylaşımı ile başlayacak ve ebeveyni bu paylaşımı en içten lisanı halleri ile onayacaklardır. Sonra biz paylaşımın olmadığı tüm yaşam halkalarını devleti, bürokrasiyi, toplumu ve dünyayı sorgulamaya başlayacağız

Açık Inovasyon & Kullanıcı Inovasyon

Meryem ARSLAN

(1999 Mezunu, İnovasyon Uzmanı)

The Economist'e göre "İnovasyon, artık Modern Ulusal Ekonominin en önemli unsuru" olarak ifade ediliyor.

2000 yılından itibaren internetin tüm dünyada hızla yayılmaya başlaması, 3G, 4G gibi teknolojilerinin devrim niteliğinde hayatın her alanına yayılması ve diğer bazı güçlerin de etkisiyle yepyeni bir çağa girildi, inovasyon hız kazanmaya başladı. Bazı ülkelerde İnovasyon Bakanlığı olduğunu bilmek güzel.

Baş döndürücü bir hızla gelişen bu alan önümüzdeki günlerde artacağını düşündüğüm kritik 2 inovasyon yöntemiyle daha da hareketlenecek. İşte detaylar...

Açık İnovasyon, bir değişim süreci, bir çok inovatif fikrin özgür dolaşımı anlamına geliyor, bu fikirler için kimse para ödemiyo ve kolayca kullanıyor. Henry Chesbrough tarafından ortaya atılan Açık İnovasyon yaklaşım modeli gelecekte ekonomiye yön verecek kadar güçlü olan bir potansiyel. Firmaları dış dünya ile zorunlu iletişime zorlayan bir kavram. Rekabetin çok yaygın ve kıyasla olduğu bir ortamda firmaların vazgeçilmez konumunda. Açık İnovasyon'da firmalar sadece kendi AR-GE faaliyetlerine bağlı kalmıyor, inovatif olan dış kaynaklara yöneliyorlar.

Closed Innovation da ise firmalar çok kısıtlı dış kaynak ve genel olarak yoğun iç kaynak potansiyeli ile başarılı bir grafik izlemeye çalışır. Daha

hümanist olan Açık İnovasyon'un aksine İcat ve yeniliklerini çok gizli tutmaya çalışan bu paradigma modeli ikinci Dünya Savaşından sonra İnternet, elektronik haberleşme, cep telefonu gibi radikal teknolojik yeniliklerle dışa açılmaya zorlandı.

Açık İnovasyon ilkelerine kısaca değinmek gerekirse;

Açık İnovasyon da önemli olan akıllı, fikir üretebilen insanlarla çalışabilmektir. Bu insanların içerde veya dışarıda olması önemli değildir. Dışarıdaki Ar-Ge de ciddi değerler yaratabilir ve Pazar payının ciddi bir şekilde artmasını sağlayabilir. İç veya dış kaynaklı bu akıllı fikirleri en iyi kullanan olmak en önemli ilke. Başkaları da firmanın inovasyonlarını kullanabilmeli ve firmada bunun karşılığında fayda elde edebilmeli. Yoğun bir bilgi akışı sürekliliğini içeren Açık İnovasyon proaktif bir bakış açısını özetliyor aslında.

Henry Chesbrough "Açık İnovasyon" isimli kitabının en büyük dayanağı lider firmalardan biri olan IBM araştırmaları. IBM'in, İnovasyon Kaynakları araştırmasında, %42 lik bir oranla çalışanlar ilk sırada

yer alıyor. %37 ile İş Ortakları, %35 oranı ile Müşteriler, %23 oranı ile Danışmanlar bu sırayı takip ediyor. Firma içi Ar-Ge nin payı ise oldukça düşük. IBM bu araştırmaların sonucunda Açık İnovasyon'a yönelmek zorunda kalıyor. Açık kaynak kodlu özgür işletim sistemi Linux'u tüm dünya programcılarına açılması ile birlikte IBM, bu açık inovasyon ürününden para kazanıyor.

Bununla birlikte, MIT Girişimcilik Merkezi'nden Kenneth Morse, IBM in yazılım konusunda açık inovasyonu uyguladığı ancak donanım konusunda eksik kaldığını aktarıyor.

Diğer örnek Procter&Gamble, P&G, Açık İnovasyon'un farkına varınca içerdeki Ar-Ge merkezinin bir çok fonksiyonunu kaldırıp Üniversitelerden, yan sanayilerden, firma dışı mucitlerden fikir toplayıp karşılığında ödül, belli oranda pay gibi mükafatlarla süreci devam ettiriyor. Yeni ürün fikirlerinin oranlarını 10 yıl içerisinde %5 lere %50 lere kadar artırdı. Sonuç olarak Açık İnovasyon'u uygulayarak 5 yılda %6 oranında büyüyerek, yıllık karını 3 kat arttırıp 8.6 milyar dolara ulaştırmayı başardı. P&G in en büyük rakiplerinden birisi olan Unilever, P&G'in müşterilerine eskiden olduğundan daha yakın ve dışarıdan gelen fikirleri, inovasyonları çok faydalı bir şekilde kullandığını belirtiyor.

Açık İnovasyon'un en etkili ayağı durumunda olan **Kullanıcı İnovasyonu**, görmezden gelinemeyecek derecede önemli. MIT Sloan School of Management öğretim üyelerinden Prof. Eric Von Hippel Kullanıcı kaynaklı İnovasyon kavramını ilk ortaya atan kişilerden birisi. Democratizing Innovation kitabının yazarı. Kitabını kendi sitesinde yayımlamış ve herkesin faydalanması için sergilemiş. MIT de hem inovasyon hem de mühendislik sistemleri üzerine dersler veren Von Hippel, açık inovasyonun önemini herkese anlatmaya çalışıyor. Hippel'e göre

açık inovasyon, şirketler için bedava tasarım ve düşük maliyetle çalışmak demek, tasarım için ödenen yüksek meblağlardan bedava bir sisteme geçiş demek."

Kullanıcı kaynaklı inovasyonlar ciddi bir artış değer yaratıyorlar. Yaratılan katma değere ilişkin herhangi bir istatistiki değer olmaması düşündürücü çünkü istatistik bu anlamda yetersiz kalıyor. Araştırmalar bize bu konuda yardımcı olabiliyor. Örneğin, İngiltere'de bir ay önce yapılan araştırmada nüfusun %5 inin kullandığı ürünleri iyileştirme yönünde inovasyon yaptığı görülmüş.

Açık İnovasyon her firmada işe yarar mı ?

Boston Danışmanlık'tan Hal Sirkin'e göre açık inovasyon örneklerini fener olarak değerlendirmek daha uygun. Her firma kendine göre açık inovasyon metodu geliştirebilir değil mi?

Şirketler günümüzde dışarıdan gelen yeni fikirlere açık olmalılar. Ancak o zaman yeni fikirleri toplar hale gelebileceklerdir. Eskiden firmalar bir ürünü üretir ve kullanıcıların seveceğini umardı. Hiçbir üretim aşamasına katılmayan kullanıcı bu ürünü beğenmediği takdirde şirket başarısız oluyor, beğendiğinde ise başarılı oluyordu. Kullanıcı İnovasyonu ile ürün kullanıcı kanalından gelen bir fikirle üretilmeye başlıyor, kullanıcı tarafından pazarda test ediliyor. Böyle bir ürünün başarısı daha garantili oluyor tabii.

Şirketler ürünlerini hobi olarak ya da iş hayatında kullanan yaratıcı kişileri bularak yeni ürünler üretebilir veya mevcut ürünleri yenileyebilir. Örnek vermek gerekirse, üretici şirket iyi bir yüzüçüye farklı kumaşlardan yapılmış mayoları denemesi için vererek Ar-Ge yi ona yaptırır ve aralarında en çok beğenilen mayoyu seçerek üretime girer.

Peki Madalyonun diğer yüzü ne söylüyor?

Londra İmperyal College'den David Gann ve Linus Dahlander isimli araştırmacılar açık inovasyonun biraz daha gelişmesi gerektiğini bazı yönlerden eksik kaldığını savunuyor. Buna göre sektör ve firmaya göre değişkenlik gösteren açık inovasyonun çok belirgin hatları yok. Geleneksel sektörlerin kemikleşmiş yapıları gereği açık inovasyondan yararlanmaları çok güç. Açık İnovasyonu yönetmek de beceri istiyor, fikri mülkiyet haklarının maliyetleri de ölçülemiyor tabii.

Ülkemizde uygulanan Açık İnovasyon'a gelince, emekleme döneminin sonlarında diyebiliriz aslında. Firmalar, dışarıdan gelen yeni fikirlere kendilerini sonuna kadar açık tutmaya çalışıyor. Yarışmalar düzenliyorlar. Gençler tarafından oldukça fazla rağbet gösterilen bu yarışmalarla finalistler para ödülü veya iş imkanı gibi çeşitli ödüllerle ödüllendiriliyorlar. Bence bu yarışmaların en büyük katkısı Toplumda İnovasyon Bilincini yerleştirmek.

İnovasyonun Türkiye'de gelişimi için yeni hizmet, ürün geliştirilmesi amaçlanan bu yarışma örneklerinden başlıcaları:

Turkcell Mobil Gelecek Yarışması, Turkcell Gsm Teknolojileri Proje Yarışması, Turkcell Ünivercell Proje Pazarı, TEB Akıl Fikir Yarışması, Özyeęin Üniversitesi Girişimci Fikir Yarışması, Betonik Fikirler Proje Yarışması, Yeşil İnovasyon Proje Yarışması, Yeni Nesil Reklam İnsanları, Bilişim Yıldızları e-Dönüşüm Yarışması, Webstar Türkiye, Henkel Innovation Challenge 3, Unilever Idea Trophy, Avon Yarına Merhaba Yarışması, L'Oréal E-strat Strateji Yarışması, Deloitte Bilimsel İnceleme Yarışması, Anadolu Hayat Sahibinden Genç Fikirler Yarışması, Dünya Bankası Yaratıcı Kalkınma Fikirleri Yarışması, AVEA Kırmızı Kuşak Proje Yarışması, Tiffany Çatlak T-shirt Tasarım yarışması, İBB 1 Projem Var İstanbul İçin BİN Projem

Var, Müsiad Bilgi Teknolojileri Proje Yarışması, Boğaziçi Üniversitesi Yeni Düşler Yenilikçi Düşünceler.

Kullanıcı İnovasyonuna gelince, Kullanıcı İnovasyonu da aslında müşterilere yayılması gereken bir konu. Şirket içerisinde ürünleri test eden kullanıcılar mutlaka vardır ancak asıl ihtiyaç sahibi kişiler olan müşterilerin yaratacağı inovasyon çok farklı olacaktır. Çünkü Müşteriler ihtiyaçlarının karşılanmasını isterler, bu yüzden hizmet, ürün servis üçgeninde öncelikli olarak ihtiyaçlarını odak noktada tutar ve şirket içerisinde inovasyon yapan kullanıcıların ötesinde farklı bir bakış açısı ile ihtiyaçlarına cevap ararlar. Zorlarlar. Asıl inovasyonun merkezi diyebileceğimiz bu kullanıcılar katma değeri yüksek çıktılar elde etmekte öncüdürler. Ülkemizde her ne kadar yarışmalarla desteklense de ilerde daha sık ve yoğun kullanıcı inovasyonunu yaratacak bir kültürel yapıya kavuşacağımızı umuyor ve inovasyonunun süregelenliği açısından çok gerekli görüyorum.

Genetiği Değiştirilmiş Organizma (GDO) İthalatı Üzerine

Sezai KAYA

(2001 Mezunu, Gümrük Kontrolörü)

1-Tanım :

Bir canlıdan kopyalanan genetik özelliklerin, bu özellikleri taşımayan başka bir canlıya aktarılması suretiyle üretilen yeni canlıya Genetiği Değiştirilmiş Organizma (GDO) denmektedir.

Keza, 26.10.2009 tarih ve 27388 sayılı Resmî Gazetede yayımlanmış Gıda ve Yem Amaçlı Genetik Yapısı Değiştirilmiş Organizmalar ve Ürünlerinin İthalatı, İşlenmesi, İhracatı, Kontrol ve Denetimine Dair Yönetmeliğin 4/ç maddesinde, genetik yapısı değiştirilmiş organizma (GDO) modern biyoteknoloji kullanılarak genetik materyali değiştirilmiş olan, insan haricindeki organizma olarak tanımlanmıştır.

2-Gıdaların Genetiğiyle Oynanmasının Nedenleri :

Çeşitli kaynaklarda, 1980'li yıllardan itibaren bitki biyoteknolojisi alanında önemli yenilikler olduğu, ilk transgenik (genetiği değiştirilmiş) ürünün Flavr Savr ismi verilen domates olduğu, bu domatesin genetiğiyle uzun raf ömrüne sahip olması maksadıyla oynandığı ve ilk kez 1996 yılında raflardaki yerini aldığı, genetiği değiştirilmiş domatesi daha sonraları gen aktarılmış mısır, pamuk, kolza ve patatesin izlediği belirtilmektedir.

Organizmaların genleriyle oynanma nedeni olarak, genetiği ile oynanan bitkilerin, ilaçlara ya da zararlılara karşı daha dirençli hale gelmesi ve bu sayede kimyasal böcek ilaçlarının kullanılma gerekliliğinin azalması gösterilmektedir.

Bunun yanı sıra günümüzde mısır ve pamuğun zararlılara, soya ve kanolanın böcek

ilaçlarına, papaya ve kabağın da virüslere karşı daha dirençli olmasının altında GDO teknolojisinin yattığı kaydedilmektedir.

Genlere müdahale edilmesindeki bir diğer amacın da bitkilerin lezzetinin, besleyiciliğinin ya da dayanıklılığının geliştirilmesi olduğu, bu sayede istenmeyen durum ve olaylara kısa sürede ve daha kolay müdahale edilebildiği ifade edilmektedir.

Kısaca ifade edilecek olursa, bitkilerin genetiğiyle oynanmasındaki amacın, sıcağa, soğuğa, böceklerle ya da virüslere karşı dirençli yeni 'tür'ler yaratmak olduğu, böylelikle açlıkla mücadelede etkinlik kazanılmış olacağı belirtiliyor. GDO teknolojisinin, besin değerleri yüksek çok daha fazla ürün elde edilmesine imkan sağlayarak buna ortam hazırladığı savunuluyor.

3-Genetiği Değiştirilmiş Organizmalara Önemler :

İlk önce, genetiği değiştirilmiş organizmaların, soya ve mısır nedeniyle bir çok üründe kullanıldığını belirtebiliriz. Genetiği değiştirilmiş soya; sucuk, salam, sosis gibi kırmızı etin kullanıldığı ürünlerde, et suyu

tabletlerde, fındık-fıstık ezmesi, okolatalı ürünler, çeşitli unlu mamuller, süt tozu, hazır çorbalar ve hayvan yemlerinde girdi olarak kullanılmaktadır.

Genetiği değiştirilmiş mısır ise; nişasta bazı tatlandırıcılar kanalıyla gazoz, kola ve meyve suları, mısır yağı, bebek mamaları, hazır çorbalar ve hayvan yemlerinde girdi olarak kullanılarak tüketimimize sunulmaktadır.

4-Yönetmelikle İthalat Zorlaşı (Mı?) :

26.10.2009 tarih ve 27388 sayılı Resmî Gazetede yayımlanmış Gıda ve Yem Amaçlı Genetik Yapısı Değiştirilmiş Organizmalar ve Ürünlerinin İthalatı, İşlenmesi, İhracatı, Kontrol ve Denetimine Dair Yönetmelik ile insan yaşamı ve sağlığı, hayvan sağlığı ve refahı, tüketici çıkarları ve çevrenin en üst düzeyde korunması için genetiği değiştirilmiş organizma ve ürünleri ile genetiği değiştirilmiş organizma ve ürünlerini içeren gıda ve yem maddeleri hakkında karar verme, işleme, ithalat, ihracat, izleme, tescil, etiketleme, kontrol ve denetim ile ilgili usul ve esasları belirlenmiştir.

Bu Yönetmeliğin, "İthalat" başlıklı 11. maddesinin yürürlüğü, gıda ve yem amaçlı genetik yapısı değiştirilmiş organizmalar ve ürünlerin ithalatı, izlenmesi, ihracatı, kontrol ve denetimi konularındaki düzenlemenin yasa ile yapılabileceği gerekçe gösterilerek Danıştay 10. Daire tarafından 2009/14562 sayılı Karar ile durdurulmuştur. Bilahare Tarım Bakanlığı'nın yaptığı itiraz üzerine, Danıştay Dava Daireleri Kurulu yürütmeyi durdurma kararını kaldırmıştır. Yönetmeliğe karşı açılan iptal davası halen devam etmektedir.

Yürütmeyi durdurma kararı kaldırıldığı için şu an itibariyle Yönetmeliğin İthalat ile ilgili hükümleri yürürlüktedir. Yönetmeliğin 11. maddesine göre, GDO ve ürünlerinin ithalatında aşağıdaki hususlara dikkat edilmektedir.

a) İthalatçı firmadan, GDO ve ürünlerinin üretildiği veya yüklendiği ülke yetkilileri tarafından düzenlenmiş ürünün miktarı ve aktarılan geni belirten

belge veya uluslararası akredite bir laboratuvardan alınmış analiz raporu istenmektedir

b) Bakanlık, kontrol ve denetim amaçlı analizler yapabilmektedir.

c) Yapılacak analizlerin sıklığı, risk esasına göre Bakanlıkça belirlenmektedir.

Diğer yandan GDO riski taşıyan ancak, GDO'suz ürün olduğu taahhüt edilen ürünlerin ithalatında aşağıdaki esaslar uygulanmaktadır.

a) İthalatta, GDO riski taşıması nedeniyle analize tabi tutulacak ürünler ve bunların sıklıkları Bakanlık onayı ile belirlenir. Gerektiğinde yine Bakanlık onayı ile güncellenir.

b) Belirlenen analiz sıklıklarına göre ürünlerin analizi yaptırılır. Analiz sonucunun uygun olması durumunda söz konusu ürünlerin ülkeye girişine izin verilir.

c) Yapılan analiz sonucunda GDO'lu olduğu tespit edilen ürünün ülkeye girişine izin verilmez. Söz konusu ithalatçı ve ihracatçı firma ve ülke risk listesine alınır.

Yönetmeliğin 11. maddesi gereğince Tarım Bakanlığı'nca hazırlanan ve İl Valilikleri İl Tarım Müdürlüklerine gönderilen 13.11.2009 tarihli 038872 sayılı yazıda, ithal edilmek istenilen ürünlerden analiz amacıyla alınan numunelerin, Ankara İl Kontrol

Laboratuvarı Müdürlüğü, Bursa Gıda Kontrol ve Merkez Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü ve Adana İl Kontrol Laboratuvarı Müdürlüğüne gönderileceği, GDO riski taşıması nedeniyle analize tabi tutulacak ürünlerin ve menşelerinin aşağıdaki tablodaki gibi olduğu belirtilmektedir.

Tarım Bakanlığına göre, tabloda yer alan ürünlerin genetiği değiştirilmiş olma riski bulunmaktadır.

Daha önceden ithali bu tip bir prosedüre tabi olmayan genetiği değiştirilmiş organizmaların ithalinin prosedüre bağlanmasının ithalatçı nezdinde zorluk olarak algılandığını ifade edebiliriz . Bir başka deyişle Yönetmeliğin genetiği değiştirilmiş organizmaların ithalini neredeyse imkansız hale getirdiği kanaatindeyiz.

5-Türkiye'deki Durum:

Türkiye, biyoteknoloji konusunda, yetişmiş eleman skıntısı laboratuvar altyapısının yetersizliği ve araştırma olanaklarındaki imkansızlıklar nedenleriyle geri kalmıştır. Ancak yine de üniversitelerde son yıllarda moleküler biyoloji ve genetik konusunda lisans eğitimi vermeye başlandığını ifade edebiliriz.

Dolayısıyla, GDO'lu ürünlerden üretilen veya bu ürünlerden üretilen bileşen içeren gıda ve yem maddelerinin hemen hemen tamamının ithalat yoluyla Türkiye'ye giriş yaptığını belirtebiliriz.

6-Sonuç :

Tarım Bakanlığı Türkiye'ye ithal edilen gıdaların denetimini 09.06.1998 tarihli, 23367 sayılı Resmî Gazetede yayımlanmış Gıdaların Üretimi Tüketimi ve Denetlenmesine Dair Yönetmelik çerçevesinde yürütmektedir. Bu Yönetmelik incelendiğinde GDO'lu ürünlerin denetlenmesine ilişkin herhangi bir hüküm bulunmadığı görülmektedir.

Bu bağlamda, 26.10.2009 tarih ve 27388 sayılı Resmî Gazetede yayımlanmış Gıda ve Yem

Amaçlı Genetik Yapısı Değiştirilmiş Organizmalar ve Ürünlerinin İthalatı, İşlenmesi, İhracatı, Kontrol ve Denetimine Dair Yönetmelik ile GDO'lu ürünlerin ithalatı esnasında analizler yapılmasının, bu ürünlerin ithalinin çeşitli belgelerin ibrazına bağlanmasının, bir başka deyişle GDO'lu ürünlere ilişkin olarak, işleme, ithalat, ihracat, izleme, tescil, etiketleme, kontrol ve denetim ile ilgili temel ilkeler, esaslar, yasaklar ve yaptırımlar koyup, kurullar oluşturarak, onlara görev ve yetkiler verecek şekilde kapsamlı düzenlemeler yapılmasının önemli bir adım olduğu kanaatindeyiz. Bunun yanı sıra, bahis konusu Yönetmeliğin zayıf kalan yönlerinin geliştirilmesi, zaman içerisinde GDO teknolojisinde yaşanan değişimlere ayak uydurması gerektiği tabiidir.

Tablo: GDO Riski Barındıran Ürünler ve Menşei Riskli Olan Ülkeler

Sıra No	Ürün Adı	Menşei Riskli Olan Ülkeler
1	-Mısır veya mısırdan elde edilen ürünlerden (örn; mısır nişastası, mısır unu, mısır grizi, mısır kepeği, mısır özü, DDGS, mısır çerezi, mısır cipsi, mısır konservesi, mısır koçanı, mısır gevreği, mısır turşusu, mısır küspesi, mısırlı tortilla, mısır tozu, vb.)	ABD, Arjantin, Brezilya, Kanada, Güney Afrika, Uruguay, Filipinler, Honduras, Mısır, Şili, AB ülkeleri (27 ülke), Japonya, Güney Kore, Meksika, Avustralya, Tayvan, Çin, Kolombiya, El Salvador, İsviçre, Rusya
2	-Soya veya soyadan elde edilen ürünler (örn; soya küspesi, soya unu, soya sütü, soya lesitini, soya proteini, soya filizi, soya macunu, soya lifi, soya çökeleği, vb)	ABD, Arjantin, Brezilya, Kanada, Paraguay, Güney Afrika, Uruguay, Meksika, Bolivya, Şili, Japonya, Avustralya, Güney Kore, Filipinler, Tayvan, Çin, Kolombiya, Rusya, İsviçre, AB ülkeleri (27 ülke)
3	-Kolza (kanola) veya kolzadan elde edilen ürünler (kolza küspesi, vb)	ABD, Kanada, Avustralya, Şili, Japonya, Çin, Güney Kore, Meksika, Güney Afrika, Filipinler, AB ülkeleri (27 ülke)
4	-Pamuk ürünleri (pamuk küspesi, çiğit, vb.)	ABD, Arjantin, Brezilya, Hindistan, Çin, Güney Afrika, Avustralya, Meksika, Kolombiya, Burkina Faso, Japonya, Güney Kore, Kanada, Filipinler, AB ülkeleri (27 ülke)
5	-Papaya ve ürünleri ile bileşiminde bunları bulunduran gıda maddeleri	ABD, Çin, Kanada
6	-Domates salçası, domates sosu, kurutulmuş domates, domates tozu, domates suyu, ketçap, domates çorbası, domatesli makarna, vb.	Çin
7	-Şeker pancarı melası, melas şurubu, posası, lifi, vb.	ABD, Kanada, Avustralya, Japonya, Güney Kore, Filipinler, Meksika, AB ülkeleri (27 ülke)
8	-Çeltik/pirinç veya bunlardan elde edilen (pirinç unu, pirinç nişastası, pirinç kepeği, pirinç şehriyesi, pirinç çubuğu, pirinç makarnası, pirinç eriştesi, pirinç gevreği, pirinç yufkası, pirinç kağıdı, pirinç krakeri, vb.) ya da bileşiminde bunları bulunduran gıda veya yem maddeleri	ABD, Meksika, Kanada, İran, Mısır, Çin, Filipinler, Tayland, Tayvan, Vietnam, Rusya, Pakistan, Hindistan, İtalya, Uruguay, Arjantin, Şili, Brezilya
9	Patates cipsi, Patates nişastası, dondurulmuş patates, kurutulmuş patates, patates unu, patates flokanı, patates granülü, patates çerezi, patates kroket, patates tozu, patates topağı vb.	ABD, Kanada, Avustralya, Japonya, Güney Kore, Filipinler, Meksika

Denizcilik Sektörü ve Türkiye

Selami ÜSTÜNDAĞ

(1988 Mezunu, Denizcilik Müsteşarlığı)

Denizcilik Sektörü; Deniz Ticareti, Deniz Ulaştırması, Gemi İnşa-Bakım Onarım ve Gemi Söküm, Deniz Turizmi, Denizcilik Eğitimi, Limanlar, Yatçılık-Kruvaziyer Gemiler, Balıkçılık vb. gibi bir çok alanda döviz girdisi sağlamak, istihdamı arttırmak ve yan sanayileri harekete geçirmek suretiyle ülke ekonomisine önemli katkılar sunan, ayrıca ülkelerin dış dünya ile ticaret yapmalarını, irtibat kurmalarını ve entegrasyonunu sağlayan en önemli sektörlerden biri olup, bu ticaret, açılım ve entegrasyon ne kadar güçlü olursa, ülkelerin ekonomik gücü de o derece yüksek olmaktadır.

Türkiye'nin; Boğazlar yolu ile Karadeniz'e sahili bulunan ülkelere, Akdeniz'deki konumu nedeniyle Orta Doğu'ya ve Kuzey Afrika'ya, Cebelitank'la Atlantik'e, Süveyş'le Uzak Doğu'ya açılma imkanı mevcut olup, bu anlamda denizcilik alanındaki faaliyetlerini geliştirmek ve arttırmak suretiyle ülke ekonomisine önemli katkılar sağlayabilecek potansiyele sahiptir.

Deniz yolu taşımacılığının önemli avantajlarını;

- Büyük miktarlarda yükleri bir seferde taşıma özelliği,
- Taşıma maliyetinin diğer taşıma türlerine göre daha ucuz olması,
- Çevreyi daha az kirleten ulaştırma türü olması,
- Diğer ulaşım tiplerine göre tüketilen enerjinin "yolcu-km" ve "ton-km" başına en az olması oluşturmaktadır.

Dünya ticaretinin ve yük taşımacılığının % 90'dan fazlası, ülkemizde ise dış ticaret trafiğinin % 86,3'ü, dâhilî yük taşımacılığının ise % 1,2'si deniz yolu ile yapılmaktadır. Bu rakamlar sektörün önemini gözler önüne sermektedir.

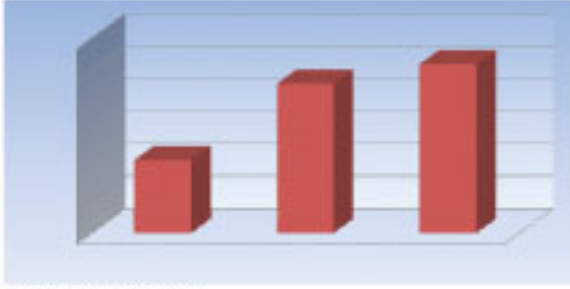
Ülkemiz; üç tarafı denizlerle çevrili, denizle iç içe yaşayan bir konumda olup, illerimizin % 33'ünün denize kıyısı bulunmaktadır. Denize yakın olan illerimizin de dahil edilmesiyle ülkemizin yarısından fazlasının deniz yolu taşımacılığı için uygun coğrafi konuma sahip olduğu görülmektedir.

8 bin 333 km'lik kıyı şeridi ve iki kıtanın kesişme noktasındaki konumuyla deniz taşımacılığı yönünden ayrıcalıklı bir coğrafi konuma sahip olan ülkemiz Avrupa, Asya ve Ortadoğu arasında doğal bir köprü olma özelliğiyle taşımacılık yönünden büyük bir potansiyele sahiptir. Bu durum hem yurtiçi kabotaj taşımaları, hem de ithal ve ihrac edilecek yüklerin taşınması ve transit yük taşımacılığı açısından önemli fırsatlar oluşturmaktadır.

Gemi İnşa Sanayii

Gemi inşa sanayinin gelişmekte olan ülkeler tarafından kalkınma yolunda bir araç olarak kullanılacak bir sanayi dalı olduğu bilinmektedir. Gemi inşa sanayinin gelişmesi, başta demir-çelik

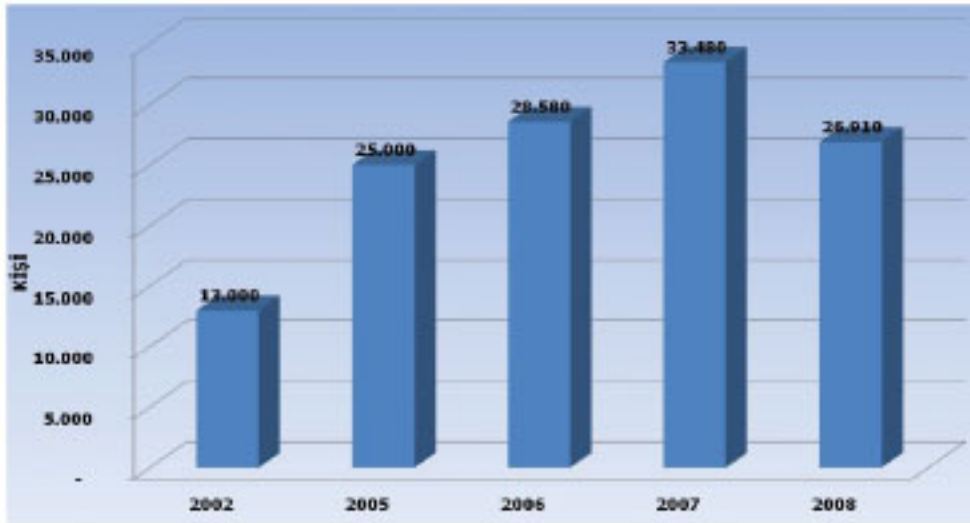
ve makina imalatı olmak üzere birçok sanayi dalının da gelişmesine yol açmaktadır. Can ve mal emniyeti ya da deniz ve çevre emniyeti açısından sürekli değişen ve yenilenen kuralları uygulama

Kaynak: Denizcilik Bakanlığı

TERSANELERDEKİ İSTİHDAM DURUMU

Kaynak: Denizcilik Bakanlığı

zorunluluğundan kaynaklanan yeni teknolojiye uyum süreci, gemi inşa sanayii ve buna bağlı olan yan sanayide de teknolojik gelişme ve yenilenmeye yol açmaktadır. Emek-yoğun niteliğine ek olarak yan sanayide de istihdam sağlama özelliği nedeniyle; gemi inşa sanayii, nüfusu genç ve istihdam sorunları büyük olan Türkiye açısından ayrı bir öneme sahiptir. Ayrıca döviz girdisi açısından da önem arz etmektedir.

Rakamlarla Denizcilik Sektörümüz

- 2008 yılı sonu itibarıyla ülkemiz deniz ticaret filosu (150 GT ve üzeri), adet bazında 1649 adete, GT bazında 5,7 milyona ve DWT bazında ise 7,5 milyona ulaşmıştır.
- 2008 yılı sonu itibarıyla uluslararası ulaşım için açık 183 liman tesisimiz bulunmaktadır.
- 2008 yılı son çeyreği itibarıyla ülkemiz tersaneleri aldıkları 246 adet gemi siparişi ile adet bazında dünya dördüncüsü, DWT bazında ise (3,11 milyon DWT) dünya beşincisidir.

• Ülkemizde 2003 yılında 37 adet olan tersane sayısı 92'ye çıkmış olup, halen 66 tersanenin yatırımı devam etmektedir.

• 2002 yılında tersanelerimizdeki istihdam 13.545 iken bu sayı 34.500 kişiye ulaşmıştır. Özel sektör tersanelerimizde 2007 yılına kadar inşa edilen en büyük gemi tonajı 30.000 DWT iken bugün itibariyle 180.000 DWT'lık gemiler yapılabilmektedir.

• Mega yat inşasında ise ülkemiz, 2006 yılı itibariyle (toplam 2256 metre) dünya üçüncüsüdür.

• 300 GT ve üzerindeki; Türk sahipli Türk Bayraklı gemi kapasitesi 7,09 milyon DWT, Türk sahipli yabancı bayraklı gemi kapasitesi 9,7 milyon DWT'dur.

• Limanlarımıza uğrayan Kruvaziyer Gemi sayısı 2008 yılı sonu itibariyle 1.612 adet olup, Kruvaziyer yolcu sayısı ise 1.605.372'dir.

• 2008 yıl sonu itibariyle Ro-Ro gemileri ile taşınan araç miktarı 330.100'dür.

• 2008 yıl sonu itibariyle Kabotaj hattında taşınan yolcu sayısı 1151.645.639 kişi, taşınan araç sayısı 8.866.797 adet, araç içinde taşınan yük miktarı ise 17.856.494 tondur.

• Türkiye-İtalya, Ukrayna, Rusya ve Gürcistan, Yunanistan, Kuzey Kıbrıs'a ve Marmara Denizi'nde dâhilî Ro-Ro hatları bulunmakta olup, 2008 yılında bu hatlarda yapılan taşımacılık miktarı toplamda 330 bine (tır+kamyon) ulaşmıştır.

Netice itibariyle; denizcilik sektörü yük ve yolcu taşımacılığındaki avantajları, döviz girdisi sağlaması, istihdamı arttırıcı olumlu katkıları, yan sanayilere etkileri ile çok önemli bir ekonomik sektördür. Bu kapsamda Türk deniz ticaret filosunu güçlendirmek, denizyolu ile yapılan yük ve yolcu taşımacılığını geliştirmek ve Türk Bayraklı gemilerin uluslararası alanda rekabet gücünü arttırmak için gerekli teşvik ve tedbirleri uygulamak önem arz etmektedir.

Denizcilik Terimleri :

DWT (DETVEYTON) : Bir ağırlık ölçüm birimidir ve İngilizce kökenlidir. Bir geminin taşıyabileceği en çok ağırlık olup, ham yükün, yakıtın, suyun, kumyananın, yolcu ve gemi adamlarının kendilerinin ve eşyalarının ağırlıklarının toplamıdır.

RO-RO : Roll on ve Roll off kelimelerinin kısaltılmasından oluşuyor. Tekerlekli vasıtaların (TIR ve benzeri) gemilerle bir yerden bir yere nakledilebilmesini ifade ediyor. Denizcilikte, TIR ve benzeri gemilerin bindiği gemilere Ro-Ro gemileri, bu tip taşımacılığa da Ro-Ro taşımacılığı deniyor.

GT (GROSTON) : Bir geminin kullanılan bölümünün ton birimi cinsinden karşılığı.

KRUVAZİYER : Büyük gezinti (seyahat-turist) gemisi.

Yararlanılan Kaynaklar

- Denizcilik Müsteşarlığı 2009-2013 Stratejik Planı
- Denizcilik Müsteşarlığı Deniz Ticareti İstatistikleri/2009

Yeniden Yapılanma Projelerine Başlamadan Önce

Dr. Mahmut Demirkan

(1987 Mezunu, İnsan Kaynakları Uzmanı
mahmutdemirkan@yahoo.com.tr)

İşletmelerde yeniden yapılanma süreci her zaman gündeminde olan bir konudur. Özellikle işlerin iyi gitmediği dönemlerde sıkça konuşulur, sorunların birçoğunun mevcut organizasyon yapısındaki yetersizliklere dayandırılmasıyla bir takım değişimlerin gerekliliği vurgulanır. Oysa yeniden yapılanma, hangi ölçekte olursa olsun her işletme için üzerinde düşünülmeden, gerekli maddi altyapı ve zihinsel hazırlıklar yapılmadan hayata geçirilebilecek bir olgu değildir.

Yeniden yapılanma; işletmenin vizyonu ile ilgili, stratejik, çok yönlü ve organizasyonun büyüklüğüne paralel olarak değişebilen uzun soluklu bir süreçtir. Bu süreç, organizasyonun sosyal boyutunu da ilgilendirir. Başta üst yönetim olmak üzere tüm çalışanların destek ve katılımını gerektirir ve bir proje mantığı ile ele alınıp, belli bir süre içinde tamamlanması gerekir. Dolayısıyla dikkatli bir şekilde tasarlanmayan bir yeniden yapılanma girişimi eski sorunları çözemez, hatta çok basit bir şekilde çözümlenebilecek sorunları giderek karmaşıklaştırıp içinden çıkılmaz hale getirebilir.

O halde bir yeniden yapılanma projesine başlamadan önce neler yapmak gerekir?

Öncelikle, yeniden yapılanmaya olan gereksinim araştırılmalı, bunun için de sorunların kaynağına inilmelidir. Sorunlar, yönetimden, belirli bir pozisyondaki kişi ya da gruptan kaynaklanabilir. Bu durumda belki de yönetimdeki kişiler de dahil olmak üzere yapılacak basit bir takım değişiklikler sorunların çözülmesine yardımcı olabilir. Sorunlar yapısal da olabilir. Yani piyasa koşullarının

gereksinimlerini karşılayamayacak derecede eski uygulamalar, teknolojik gerilik veya uygun sistem ve kaynakların olmaması gibi yapısal konular, mevcut sorunların kaynağını oluşturabilir. Bu bakımdan burada yapılacak analizlerin önemi büyüktür.

Eğer yaşanmakta olan sorunların yapısal olduğuna kanaat getirilirse, sorunların mevcut yapıdaki "küçük değişimlerle" giderilmesinin mümkün olup olmadığı da araştırılmalıdır. Bazen atılacak küçük adımların daha sonra ortaya çıkabilecek pek çok büyük sorunu önlediği tecrübe edilmiştir. Bu noktada köklü değişikliklere gitmeden hemen harekete geçip bu küçük adımları atmak daha doğru olacaktır.

Üçüncü olarak, sorunların köklü değişimlerle giderilmesine karar verilmiş ise bunun için ciddi hazırlıkların yapılması gerekir. Kapsamlı bir yeniden yapılanma süreci, değişim yönetimini bir "proje" halinde uygulamayı gerektirir. Yani yaptığınız ön araştırmalar ve analizler mevcut yapıda köklü değişiklikler yapılmasını işaret ediyorsa, bir değişim projesi ile karşı karşıyasınız demektir. Şimdi bu doğrultuda yürütülecek çalışmalar ana unsurlarıyla sıralayalım:

1. Tanım ve İş Analizi: Projeye başlarken sorunların gerçekçi olarak algılanması için problem kaynaklarının değişik metotlarla ortaya çıkartılması gerekir. Bu iş için özel olarak tasarlanmış anketler, görüşme (mülakat) programları veya kıyaslama çalışmaları bize yol gösterecektir. Ayrıca projenin başında bir "gap analizi" de yapılmalıdır. Bu analiz çerçevesinde çalışmanın kapsamına dahil olan tüm süreçler gözden geçirilir, problemlerin kaynaklarına inilip sorunlar tanımlanır, kısaca mevcut durumun bir fotoğrafı çıkartılır. Bu süreci bir danışman firma ile yapmak, hatta proje boyunca danışmanlık desteği almak projenin başarısını arttıracaktır. Analiz sürecinde sorunların kaynaklarına inilirken sorunlara etkisi muhtemel dış faktörlerin de gözden geçirilmesi faydalı olacaktır.

2. Liderlik ve Kararlılık: Bir değişim projesinin başarısındaki en önemli faktörlerden biri de tepe yönetiminin sürekli desteğini almaktır. Tepe yönetiminin desteğini sağlamak, yeniden yapılanma için olmazsa olmaz bir ön koşuldur. Hatta bu doğrultuda ilk adımı tepe yönetimi atmalı, oluşabilecek tepkileri en aza indirmek ve olası dedikoduları önlemek için, açık ve anlaşılır bir "duyuru" ile değişimin gerekçelerini açıklamalı, yapılacak çalışmaları ve varılmak istenilen amaçları çalışanlarla paylaşmalıdır. Ayrıca tepe yönetimi, bu duyurudan sonra tabir yerindeyse, kenara çekilmeden çalışmalara katılmalı veya refakat etmeli, değişime ve yeniden yapılanmaya desteğinin ölçüsünü ve ağırlığını açıkça ortaya koymalı, bunu proje süresince hissettirmelidir.

3. Destek ve Katılım: Bir yeniden yapılanma projesinde çalışanları projeye katarak ileride oluşabilecek problemleri en aza indirmek mümkündür. Bu doğrultuda, yapılacak tüm çalışmaları, ulaşılmak istenen hedefleri ve beklenen sonuçları açık ve anlaşılır bir şekilde duyurmak, bu çerçevede oluşabilecek tüm belirsizlikleri ortadan

kaldırmak, insanların farklı boyutlarda olumsuz fikir yürütmelerini engellemek, projenin başarısı için üzerinde titizlikle durulması gereken önemli konulardır. Bu noktada özellikle değişime direnç gösterebilecek kişileri yeniden yapılanma projesine mutlaka katmak, oluşabilecek bazı yeni güç dengelerini ve bunların olası etkilerini dikkate almak gerekir.

4. Yetkinlik: Değişime öncülük edecek kişilerin değişim ve proje yönetimi mantığını, projeye katılanların da üzerlerine düşen görev ve sorumlulukları iyi bilmeleri ve değişimde karşılaşılabilecek sorunların üstesinden gelebilmeleri için belli yetkilerle donatılmaları gerekir.

5. Değişim Sürecini Kaydetmek: Proje süresince ilerleme raporları hazırlamak, alınan kararları kayıt altına almak ve kritik iş planlarını yazılı hale getirmek, hem projenin başarısını olumlu yönde etkileyecek, hem de gelecekte yapılacak benzer çalışmalar için kullanılabilir bir rehberin oluşturulmasına hizmet edecektir.

Sonuç olarak, bu kısa yazı çerçevesinde vurgulamak istediğimiz şey şudur: İşletmeler için yeniden yapılanma konusu, bugünden yarına uygulanacak kolay bir değişim süreci değildir. Altını çizdiğimiz konular da yeniden yapılanma sürecinin genel çerçevesini oluşturan ve hiçbir zaman ihmal edilmeyecek nitelikte olan temel unsurlardır. Bunlardan birisi dahi olmadan yeniden yapılanma sürecine girilmemelidir. Aksi uygulamalar, işletmeyi geri dönüşü olmayan maceralara sürüklemek anlamına gelir. Aslında yeniden yapılanmayı büyük sorunlar ortaya çıktıktan sonra yapılan köklü bir değişim şeklinde algılamaktan çok, küçük adımlarla ilerleyerek, sürekli gelişmenin bir gereği gibi görüp, devam eden bir süreç gibi anlamak ve uygulamak gerekir. Çünkü günümüz işletmeleri için en uygun değişim ve gelişim yöntemi budur.

Tekel İşçisinin Eylemi 4/C'liye Yaradı

Resul KURT

SGK E. Başmüfettişi
Sosyal Güvenlik Müşaviri
info@resulkurt.com
www.resulkurt.com

Tekel sigara fabrikaları 2008 Haziran ayında satıldı. İhaleyi alan firma Adana, Bitlis, Malatya, Tokat, Samsun ve İstanbul fabrikalarından Samsun ve Tokat fabrikalarında üretime devam etti. Özelleştirilen Tekel sigara fabrikalarından şu an sadece Samsun fabrikasında üretim var.

Tekel'de yaklaşık 12.000 işçi ve 1500 memur görev yapıyordu. 31.01.2010 tarihi itibarıyla bu işçilerden 8.247 kişinin iş akdi feshedildi. İş akdi feshedilen bu işçilerin tüm yasal hakları ödendi. İsteyenlerin 4/c kapsamında çalıştırılacağı açıklandı ve bir kısım Tekel işçisi 4/c kapsamında sözleşme imzalayarak çalışmaya başladı.

2004 yılında Hükümet ve Sendika'nın anlaşarak 3/5/2004 tarihli ve 2004/7898 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan "Özelleştirme Uygulamaları Sonucunda İşsiz Kalan ve Bilahare İşsiz Kalacak Olan İşçilerin Diğer Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Geçici Personel Statüsünde İstihdam Edilmelerine İlişkin Esaslar" çerçevesinde Tekel işçilerinin de mağdur olmamaları için 4/c'li çalışmalar gündeme gelmişti. Buna göre sözleşmesi feshedilen Tekel işçilerine 4/c kapsamında çalışabilecekleri teklif edilmiş, Tekel işçileri de 4/c'yi kölelik olarak niteleyerek eski çalışma koşullarıyla başka kurumlara nakledilmelerini talep etmişlerdi.

Tekel'in kamuya aylık maliyeti 40 milyon TL. Yıllık maliyetinin de yaklaşık 480 milyon TL olduğu göz önüne alındığında burada ciddi bir islah ihtiyacı olduğu herkesin kabulüdür. Yaklaşık 1,5 yıldır işçilerin bir çalışma yapmadan bu maaşları aldıkları dile getirilmesine rağmen ben, bunda işçilerin kusuru olduğunu düşünmüyorum. Özelleştirme yapılırken istihdam kriteri de dikkate alınmalıdır. Burada sorun işçilerin 4/c'li olarak mı, yoksa başka kurumlara kadrolu işçi olarak mı aktarılmalıyla ilgilidir. Bu da elbetteki bütçe ve maliyetle ilgili bir sonuçtur.

Kamuda 4/a (Memur), 4/b (Sözleşmeli personel), 4/c (Geçici personel) ve 4/d (İşçiler) olmak üzere dört tür istihdam şekli bulunmaktadır. Günlerdir Tekel işçilerinin eylemlerini ve eylemlerinin gerekçesi olan 4/c'yi konuşuyoruz. Bugüne kadar yıllardır 4/c kapsamında çalıştırılan geçici personelin görmezden gelinen sorunlarının büyük bölümü bu eylemler sayesinde düzeltilmiş oldu.

4/c çalıştırma koşulları ve işçi sayısını düzenleyen Bakanlar Kurulu Kararı, Tekel işçileriyle uzlaşma zemini bulunabileceği gerekçesiyle gecikmeli de olsa 4 Şubat 2010 tarihli Resmi Gazete'de yayınlandı.

Bir süredir Tekel işçilerinin eylemleriyle de

gündeme gelen 4/c'li çalışanların haklarında da ciddi iyileştirmeler yapılmış oldu.

Daha önce yılda 10 ay çalıştırılan 4/c'lilerin çalışma süresi de arttırıldı. Buna göre Azami (36.215) kişinin bir mali yılda onbir ayı geçmemek üzere, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 4/C fıkrasına göre, 2010 yılında geçici personel olarak sözleşmeli çalıştırılmasına ilişkin usul ve esaslar belirlenmiştir.

4-c'lilerin maaşı ne kadar arttı

Bakanlar Kurulu Kararı ile istihdam edilecek geçici personele, tahsil dereceleri dikkate alınmak suretiyle aşağıdaki brüt aylık ücretler ödenecektir;

a) Yükseköğrenim mezunlarına 21.250 gösterge rakamının memur maaş katsayısı ile çarpımından elde edilecek tutar.

b) Lise ve dengi okul mezunlarına 19.275 gösterge rakamının memur maaş katsayısı ile çarpımından elde edilecek tutar.

Öğrenim Durumu	Gösterge	Memur Maaş Katsayısı	Brüt Ücret	Net Ücret
			AY/TL	AY/TL
Üniversite	21.250	0,057383	1.219,39	927,65
Lise	19.275	0,057383	1.106,06	846,51
İlköğretim	17.275	0,057383	991,29	764,35

c) İlköğretim (ilkokul mezunu veya okur-yazar dahil) mezunlarına 17.275 gösterge rakamının memur maaş katsayısı ile çarpımından elde edilecek tutar üzerinden ödeme yapılacaktır. Değişiklik öncesinde 19.000, 17.000 ve 15.000 gösterge

rakamının memur maaş katsayısı ile çarpımından elde edilecek tutar üzerinden ödeme yapılıyordu.

Bu ödemeler, sosyal güvenlik mevzuatına göre kişiden yapılacak kesintiler ile gelir ve damga vergisi dışında herhangi bir kesintiye tabi tutulmaz. Buna göre aşağıdaki tabloda 4-c'lilerin aylık brüt ve net ücretleri yer alıyor.

Asgari ücretin brüt tutarının 729 TL ve net tutarının da 576 TL olduğuna dikkat edilirse yukarıda yer alan 927 TL, 846 TL ve 764 TL'nin asgari ücretten en az 1,32 kat olduğu görülecektir. Ülkenin yansının asgari ücretle çalıştığı gerçeği göz önüne alındığında, durum daha açık anlaşılacaktır.

4-c'lilerin bazı mali hakları

Geçici personelden, bu Kararda belirtilen görevleri yapmak üzere, görevli oldukları memuriyet mahalli dışında görev yapacaklara 6245 sayılı Harcırah Kanunu hükümlerine göre harcırah ödenecek.

Ceza infaz kurumları ve tutukevlerinde fiilen görev yapan geçici personel, ceza infaz kurumları ve tutukevlerinin asli personeli gibi işe edilecektir.

4-c'liye kıdem tazminatı geldi

4/c kapsamında yapılan çalışmaların toplam süresi üzerinden hesaplanarak bu maddedeki esaslara göre iş sonu tazminatı ödenir. Ücretli izin süreleri dahil en az 12 ay fiilen çalışan geçici personelden;

a) Sosyal Güvenlik Kurumunca kendilerine yaşlılık veya malullük aylığı bağlanması veya toptan ödeme yapılması,

b) İlgilinin ölümü,

c) İlgilinin kendi isteği ile sözleşmeyi feshetmesi veya yenilememesi, hâllerinden birinin vuku bulmasından dolayı hizmet sözleşmesi sona erenlere, çalışılan her bir yıl için, ayrılış tarihindeki hizmet sözleşmesinde yazılı brüt aylık ücret tutarında iş sonu tazminatı ödenir. 12 aydan artan süreler için 12 ay için hesaplanan miktardan artan süreye isabet eden tutar kadar ödeme yapılır.

Bu tazminatın ödenmesinde; daha önce iş sonu tazminatı ve kıdem tazminatı ile benzeri ödemelerde değerlendirilmiş süreler dikkate alınmaz. İş sonu tazminatında dikkate alınmış süreler kıdem tazminatı ile Sosyal Güvenlik Kurumunca ödenecek ikramiye hesabında değerlendirilmez. Ölüm hâlinde, birinci fıkra uyarınca hesaplanacak tutar, ölenin kanuni mirasçılara ödenir.

Bu statüde çalışanların sözleşme koşullarına uymaması nedeniyle kurum tarafından, sözleşme hükümleri dışında herhangi bir nedenle çalışanlar tarafından, sözleşmesinin feshedilmesi veya yenilenmemesi hâllerinde iş sonu tazminatı ödenmez.

İzin hakkı var

Bu Karar gereğince istihdam edilecek geçici personele, çalıştıkları her ay için azami 2 gün ücretli izin verilebilir. Bu izinler toplu olarak da kullanılabilir.

Geçici personele, resmî tabip raporu ile kanıtlanan hastalıklar için yılda 30 günü geçmemek üzere ücretli hastalık izni verilebilir. Hastalık sebebiyle Sosyal Güvenlik Kurumunca ödenen geçici iş göremezlik ödeneği ile iş kazası veya meslek hastalığı sonucu bağlanan sürekli iş göremezlik geliri ilgilinin

ücretinden düşülür.

Doğum izni kullanılabilir

Geçici personelin isteği üzerine; eşinin doğum yapması, kendisinin veya çocuğunun evlenmesi, annesinin, babasının, eşinin, çocuğunun veya kardeşinin ölümü hâlinde ve her olay için 3 gün ücretli mazeret izni verilir.

Geçici personele, doğum yapmasından önce 8 hafta ve doğum yaptığı tarihten itibaren 8 hafta olmak üzere toplam 16 hafta süre ile aylıklı izin verilir. Çoğul gebelik hâlinde, doğumdan önceki 8 haftalık süreye 2 hafta süre eklenir.

Reklamın Değişen Platformu

Bünyamin KORKMAZ

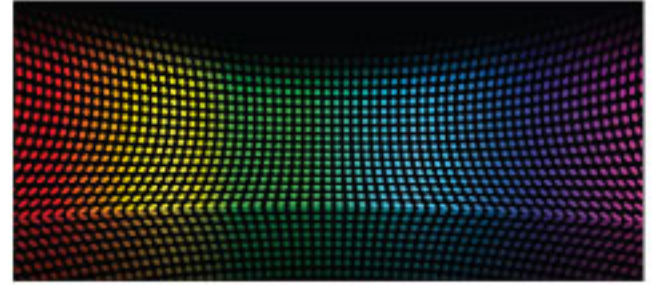
(2006 Mezunu)

Pazarlama ve halkla ilişkiler iletişimi unsurları içerisinde üzerinde en çok durulan ve belki de kendisinden en çok şey beklenen "reklamdır". Reklam gerek üreticiler-hizmet verenler gerekse de tüketiciler için önemli bir unsur haline gelmiştir. Her alanda Rekabetin arttığı günümüzde, asıl farklılaşma reklam araçlarına sahiplikte ve onları kullanmakta olmaktadır.

Neden reklamın değişen platformu? Klasik anlamda işletmeler açısından reklam yayın alanları denince akla ilk gelen araçlar; gazete, televizyon, radyo, dergi belki el ilanları gibi alternatiflerdi. Ancak Günümüzde bu araçların hepsini birden kısıp alan farklı bir reklamcılık alanı var, internet. Sadece yayın araçları yer değiştirdi, reklamlar yine gazetelerin web sayfasında yayımlanıyor diye düşünebilirsiniz, doğrudur ancak burada anlatmaya çalışacağım "Adwords" reklamcılığı.

2009 yılında dünyada gerçekleşen 600 milyar dolarlık reklam pastasından online reklamcılığın aldığı pay %10, geriye kalan %90'lık kısmın yine %90'ını görsel medya almaktadır. Yani online reklamcılık pastadan, basılı medyadan daha büyük bir dilime sahiptir. Bu rakamlar istikrarlı bir şekilde genişleyen yeni reklam mecrasının geleneksel reklam araçlarını nasıl sıkıştırdığını göstermeye yeter sanırım.

Adwords İnternet Reklamcılığı, seçici bir reklamcılık çeşididir. Bu reklamcılığı özetleyen çok güzel bir örneği paylaşmamız açıklayıcı olur sanırım. Diyelim sizin bir tatil köyünüz var. Bir gazeteye veya dergiye reklam verip yeni müşteriler edinmek istiyorsunuz. İlanı vermek için reklam ajansına gittiğinizde şöyle bir teklif yapıyorsunuz, "Gazeteyi veya dergiyi okuyanlardan sadece tatil ile ilgilenenleri seçeceksiniz. Bunların içinden benim

tatil köyümden kalma ihtimali olan ciddi kişileri seçip bana yönlendireceksiniz. Size bu gönderdiğiniz her müşteri için de 0,8 kuruş gibi bir ücret ödeyeceğim" demektir. Bu tarz bir reklamcılık bugün hayal değil gerçek ama 5-10 yıl önce bir ajansa bu teklifle gitseydiniz kapıdan kovarlardı sanırım.

İnternet kullanıcı sayısının hızla arttığı günümüzde Türkiye'de 30 Milyon internet kullanıcısının %65'i bir satın alma yapmadan önce arama motorlarında araştırma yapmaktadır. Adwords reklamcılıkta reklamınız seçtiğiniz anahtar kelimelerde gösterileceği için sadece alakalı ziyaretçilere ulaşırsınız. Tatil köyü örneğinden gidersek, Antalya Alanya'da 5 yıldızlı bir otelde değil de bir tatil köyünde tatilini geçirmek isteyen insanlara nasıl ulaşırsınız diye bir soru sorsak, cevap almak için senelerinizi bu soru için harcamanız gerekirdi. Ama şimdi siz bile değil, sizin tatil köyünüzle ilgilenen insanlar sadece birkaç saniyede size ulaşabiliyorlar. Eğer anahtar kelimenizde "Antalya" ekliyse ben kendi arama motorumda Antalya yazınca ilk olarak ana sayfa da sponsorlar başlığı altında sizi görebileceğim. Reklam veren kişiler veya kurumlarda sadece yayımlanan bu reklama tıklayıp sayfalarna gelen bu ilgili kişiler için reklam maliyeti öderler. Ayrıca Adwords reklamlarınızı istenilen ülke, şehir, gün ve yayın saatlerini seçerek yayımlayabilir böylece potansiyel müşterilerinize göre reklamlarınızı özelleştirebilirsiniz. Verimliliği bu kadar yüksek başka bir reklam aracı bugüne kadar üretilmedi.

Piyasada bu işin aracılığını yapan firmalar var ancak hiçbir aracı kullanmanıza gerek yok, arama motorlarında bir adwords hesabı açıp 3-5 dakikada reklamınızı bütün dünyada, bütün dillerde yayımlayabilirsiniz. Öğretici onlarca dökümana çok rahat ilgili arama motorlarından ulaşabilirsiniz.